

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนาโปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยเพื่อนำเสนอเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรม นำเสนอโดยการบรรยายเกี่ยวกับความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย แบ่งออกเป็น 6 ตอนย่อย ดังนี้

- 1.1 สภาพทั่วไปและระบบการรักษาโรคธาลัสซีเมียของโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
- 1.2 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 1 ผู้ปกครองน้องบีม (นามสมมุติ)
- 1.3 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 2 ผู้ปกครองน้องทิพา (นามสมมุติ)
- 1.4 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 3 ผู้ปกครองน้องแพร (นามสมมุติ)
- 1.5 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 4 ผู้ปกครองน้องชนุนและน้องเนย (นามสมมุติ)
- 1.6 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 5 ผู้ปกครองน้องนาว (นามสมมุติ)
- 1.7 ผลสรุปการทดลองใช้โปรแกรม

ตอนที่ 2 โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่างฉบับสมบูรณ์

ตอนที่ 1 ผลการทดลองใช้โปรแกรม

- 1.1 สภาพทั่วไปและระบบการรักษาโรคธาลัสซีเมียของโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา
โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เป็นโรงพยาบาลศูนย์ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ขนาด 1,005 เตียง ประกอบด้วยอาคารต่างๆ หลายอาคารตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกัน บริการตรวจโรคทั่วไปและโรคเฉพาะทางให้แก่คนไข้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ตั้งอยู่เลขที่ 49 ถนนช้างเผือก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
คลินิกโรคเลือดเป็นคลินิกที่รักษาเกี่ยวกับโรคทางระบบโลหิต เช่น โรคธาลัสซีเมีย โรคเกร็ดเลือดต่ำ โรคฮีโมฟีเลีย เป็นต้น

ระบบการรักษาโรคธาลัสซีเมีย เริ่มจากการที่ผู้ปกครองที่พาเด็กมารับการรักษาในบัตรนัดที่โต๊ะที่มีเจ้าหน้าที่คลินิกโรคเลือด จากนั้นพาเด็กไปเจาะเลือดที่ห้องบริเวณใกล้ๆ เพื่อตรวจระดับความเข้มข้นของเลือดของเด็ก และรอรับใบผลการตรวจเลือด แล้วนำมาให้เจ้าหน้าที่ที่หน้าคลินิกโรคเลือด จากนั้นนั่งรอคิวเพื่อรับการตรวจอาการจากแพทย์ในช่วงเวลา 9.00 น. – 12.00 น.

1.2 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 1

รายที่ 1 ผู้ปกครองน้องบีม (นามสมมุติ)

ข้อมูลผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นชายรูปร่างสันทัด อายุ 31 ปี มีความสัมพันธ์เป็นบิดาของเด็ก นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบอาชีพรับจ้างทำเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้ปกครองไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียมาก่อน แต่หลังจากที่มีเด็กในปกครองเป็นโรคนี้ ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคนี้จากแพทย์

ข้อมูลเด็ก: น้องบีมเป็นเด็กผู้ชาย อายุ 3 ปี เป็นคนโต และมีน้องสาว 1 คน อายุประมาณ 2 ปี น้องบีมกำลังจะเข้าเรียนในชั้นเด็กเล็ก เพราะผู้ปกครองจะพาไปสมัครเรียน ช่วงอายุ 1 ปี 2 เดือน อาการของโรคธาลัสซีเมียเริ่มแสดงออกจนผู้ปกครองสังเกตเห็นและรู้ว่าน้องบีมเป็นโรคธาลัสซีเมีย นुकคลิกภาพทั่วไปของน้องบีมเป็นเด็กที่กล้าแสดงออก ำแรงสดใส คุยเก่ง เข้ากับคนอื่นได้ง่าย

ครอบครัว: ครอบครัวนี้อาศัยอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 4 คน ได้แก่ พ่อ แม่ และลูกๆ สองคน คนโตเป็นผู้ชายอายุ 3 ปี และคนเล็กเป็นผู้หญิงอายุประมาณ 2 ปี ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา บ้านตั้งอยู่ใกล้ถนนลาดยาง แยกเข้าซอยซึ่งเป็นถนนซีเมนตไปอีกประมาณ 200 เมตร ทางเข้าเป็นดิน การเดินทางจากบ้านไปทำงานและไปโรงพยาบาลเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ ใช้เวลาไปโรงพยาบาลประมาณ 15 นาที ลักษณะบ้านเป็นเรือนไม้สองชั้น บริเวณบ้านมีต้นไม้ปลูกอยู่รอบๆ ทำให้บริเวณบ้าน คุ่มร่ม บริเวณหน้าบ้าน มีพื้นที่ค่อนข้างกว้าง ทางเข้าบ้านมีศาลพระภูมิตั้งอยู่สองหลัง ส่วนบ้านของเพื่อนบ้านก็อยู่ใกล้ๆกัน ภายในบ้านจัดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น พัดลม โทรทัศน์ ตู้เย็น เป็นต้น แต่ไม่มีโทรศัพท์ ส่วนของเล่นของเด็กๆ มีตุ๊กตามีตัวใหญ่ โทรศัพท์ของเล่น และมีสื่อที่เป็นรูปสัตว์จากแผ่นโฟมสีต่างๆ เป็นต้น บริเวณห้องครัวจะอยู่ส่วนด้านหลังของบ้านออกไป

การแบ่งบทบาทดูแลเด็ก: ในการพาเด็กไปพบแพทย์ตามนัดแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่คุณพ่อเป็นผู้ที่พาเด็กไปที่โรงพยาบาล และคุณพ่อต้องลงงานทุกครั้ง ซึ่งทางที่ทำงานก็ทราบเหตุผลของการลา ทำให้ไม่เป็นปัญหาต่อการทำงานแต่อย่างใด บางครั้งคุณแม่ก็จะไปด้วยโดยพาลูกสาวคนเล็กไปด้วยอีกคน

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1

วันพุธที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหाराชา นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 โดยเด็กเล่นของเล่นและทำกิจกรรมวาดรูประบายสี และประกอบรถพลาสติกอยู่ตรงมุมที่ผู้วิจัยจัดไว้ให้ ซึ่งขณะที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม เด็กก็มีสมาธิและสนใจของเล่นโดยไม่ได้รบกวนผู้ปกครอง ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการสัมภาษณ์และสังเกต และให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จ ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่าง “แม่ของก้อง” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพเรื่อง “แม่ของก้อง” ดูไปพร้อมกับฟังเทปด้วย และเมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง และพูดคุยกับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองได้กล่าวว่า “ได้ความรู้เพิ่ม เพราะแต่เดิมมีความรู้และความเชื่อที่ผิด คิดว่าเด็กที่เป็นโรคนี้อควรให้กินพวกเลือดสัตว์เยอะๆ และคิดว่าน่าจะมีอีกหลายคนที่เชื่อแบบนี้” ก่อนที่ผู้ปกครองจะออกจากห้องที่จัดกิจกรรม ผู้วิจัยแจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียให้นำกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
 รายชื่อ 1 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
ด้านร่างกาย				
1. ดูแลให้เด็กได้อาบน้ำชำระร่างกาย	/	/	/	/
2. ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน	/	/	/	/
3. ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้งข้าวแป้ง น้ำตาล เนื้อ นม ไข่ ผักสด และผลไม้	/	/	/	/
4. ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ดับ แล็ดหนุม แล็ดไก่ และเครื่องในสัตว์	*	/	/	/
5. ดูแลให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ	/	/	/	/
6. ดูแลให้เด็กได้ออกกำลังกายตามสภาพ	/	/	/	/
7. ดูแลให้เด็กได้รับประทานยาตามแพทย์สั่ง	/	/	/	/
8. ดูแลพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด	/	/	/	/
9. ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 5 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ	/	/	/	/
10. ระวังไม่ให้เด็กเล่นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย	/	/	/	/
11. พูดคุยกับครู / ผู้ดูแลเด็กให้ทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็น เพื่อจะช่วยเหลือดูแลเด็ก	/	/	/	/
ด้านอารมณ์				
1. ปลอดภัยกับเด็กเมื่อเด็กรู้สึกกลัว / ร้องไห้จากการ มาโรงพยาบาล / เจาะเลือด	/	/	/	/
2. พูดคุยกับเด็กให้ทราบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ เพื่อ ลดความคับข้องใจที่อาจเกิดกับเด็กได้ ในกรณีที่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาแล้ว	/	/	/	/

ตารางที่ 5 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
 ภายที่ 1 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย (ต่อ)

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
ด้านสังคม				
1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	/	/	/	/
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเด็กคนอื่น ๆ	/	/	/	/
ด้านสติปัญญา				
1. พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้ บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยก็บอกให้ทราบ เป็นต้น (ในกรณีที่เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้แล้ว)	/	/	/	/
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย	/	/	/	/
3. ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก	/	/	/	/

* จัดให้เด็กกับประธาน เพราะเข้าใจว่าเป็นประโยชน์ต่อเด็ก

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

วันพุธที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด โดยครั้งนี้มาทั้งครอบครัว คือ มีคุณแม่และลูกสาวคนเล็กมาด้วย ผู้วิจัยจึงชวนคุณแม่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งที่ 2 พร้อมกับคุณพ่อ ซึ่งคุณแม่มีความยินดีและได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียชุดเดิมที่คุณพ่อเคยทำเมื่อครั้งเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 จากนั้นผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการสัมภาษณ์และสังเกต คุณแม่ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “ พ่อเขาก็ไปเล่าให้ฟังว่าได้รับความรู้มา คุณแม่ก็เลยได้รับความรู้ไปด้วย มีอะไรพ่อก็เล่าให้ฟังตลอด” และคุณแม่ยังได้เล่าเพิ่มเติมอีกว่า “ ดับก็ไม่ให้กินอีกเลย “ จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “บุญมาและสายใจ” พร้อมกับเปิดดูหนังสือภาพประกอบเรื่องตาม พบว่าผู้ปกครองสนใจฟังเทปและดูหนังสือภาพอย่างตั้งใจ จากนั้นผู้วิจัยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองได้กล่าวย้ำแก่ผู้วิจัยอีกว่า “ ได้รับประโยชน์และมีความรู้เพิ่มขึ้น และผมเชื่อว่ายังมีอีกหลายคนที่มีลูกเป็นโรคนี้แล้วยังให้เด็กทานดับเพราะมันเป็นอาหารที่มีประโยชน์สำหรับเด็ก แต่เขาไม่รู้ว่าเด็กที่เป็นโรคเลือดจะต้องไม่ให้กิน”

ในช่วงระหว่างที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมนั้น เด็กๆ ก็ทำกิจกรรม โดยเล่นของเล่น และวาดรูปโดยใช้สีเทียน และรับประทานขนมอยู่บริเวณใกล้ๆ อย่างสงบ และเมื่อผู้ปกครองเข้าร่วม กิจกรรมเสร็จแล้วก็พาเด็กๆ ออกจากห้องไป

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

วันเสาร์ที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เวลา 16.00 – 17.00 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครองในช่วงเย็น ซึ่งผู้ปกครองให้การต้อนรับเป็นอย่างดี บริเวณที่จัดกิจกรรมอยู่ตรงหน้าบ้าน มีโต๊ะและเก้าอี้ที่สามารถนั่งได้หลายคน เมื่อทุกคนพร้อมแล้ว ผู้วิจัยจึงเริ่มจัดกิจกรรม โดยกล่าวถามถึงเด็กป่วย (น้องปิม) เพราะไม่เห็นในวันนั้น คุณพ่อและคุณแม่บอกว่า “เพิ่งจะไปกับป้าเมื่อไม่กี่วัน ถ้ามาเร็วกว่านี้คงเจอ” ผู้วิจัยถามถึงสุขภาพของเด็ก คุณแม่ตอบว่า “สบายดี วิ่งเล่นได้ทั้งวัน “ หลังจากพูดคุยทักทายก่อนเข้าสู่กิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการสัมภาษณ์และสังเกต จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่องจริง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” โดยผู้วิจัยได้เล่าถึง ข้อมูลของบุคคลใน

กรณีตัวอย่างให้ฟังพอสังเขปก่อน ขณะที่ฟังเทปอยู่นั้นผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจมาก และตั้งใจฟังโดยตลอดจนจบ หลังจากฟังจบแล้วผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งคุณพ่อพูดว่า “ก็คิดว่าจะสอนให้ลูกที่ป่วยได้เข้าใจตัวเอง เหมือนอย่างของเด็กสองคนเป็น” นอกจากนี้ คุณแม่น้องบีมได้เล่าถึงเรื่องการส่งเสริมเรื่องการศึกษาของเด็กว่า “อยากให้เข้าเรียนและได้พาไปสมัครเรียนแล้ว จะเรียนช่วงเปิดเทอมที่จะถึงในเดือนพฤษภาคมนี้ อยากให้เขาได้มีเพื่อนและเรียนรู้ สังคมการอยู่กับคนอื่นด้วย” ผู้วิจัยจึงถามโยงไปถึงครูที่จะให้การดูแลเด็กขณะที่เด็กอยู่โรงเรียน คุณแม่บอกว่า “จะบอกให้ครูรู้และให้ช่วยดูแลเป็นพิเศษให้หน่อย อย่างเวลาที่อาการไม่ดี” หลังจากทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันซึ่งใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ผู้วิจัยก็ลากลับโดยนัดว่าจะมาอีกครั้ง

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 4

วันอาทิตย์ที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 เวลา 11.00 – 12.00 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง ตอนที่ไปถึงน้องบีมและน้องสาวเพิ่งรับประทานอาหารเช้าเสร็จ และกำลังนั่งดูโทรทัศน์อยู่ในบ้าน ส่วนคุณแม่กำลังนำผ้าไปตาก คุณพ่อออกไปทำธุระข้างนอก คุณแม่บอกว่า “เดี๋ยวพอก็กี่เข้ามา” ผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยและเล่นกับเด็กๆ พร้อมกับชวนให้เด็กๆ ทำกิจกรรมวาดรูประบายสีบนกระดาษเปล่าที่ผู้วิจัยเตรียมไปด้วย ซึ่งเด็กๆ ให้ความสนใจและเข้าร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ผู้วิจัยนำขนมที่ซื้อไปฝากเด็กๆ ด้วย สักครู่คุณแม่เดินเข้ามาในบ้าน และเดินตรงไปที่ตู้เย็น หยิบยาเม็ดสี่เหลี่ยม (ยาเม็ดโพลีค) มาให้น้องบีมรับประทาน จากนั้นเดินออกไปทางหน้าบ้าน ขณะทำกิจกรรมกับเด็กๆ ไม่ได้สักพัก คุณพ่อก็กลับและเข้ามาทักทายพูดคุยกับผู้วิจัย ส่วนคุณแม่ก็เข้ามานั่งบริเวณเดียวกับที่ผู้วิจัยและเด็กๆ นั่งทำกิจกรรมอยู่ เมื่อผู้วิจัยสังเกตว่าผู้ปกครองพร้อมแล้ว ผู้วิจัยจึงประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการสัมภาษณ์และสังเกต ในขณะที่ผู้วิจัยกำลังสัมภาษณ์ผู้ปกครองอยู่นั้น น้องบีมโกรธที่แม่ห้ามไม่ให้วิ่งเล่น และบอกว่าจะตีถ้าไม่ยอมฟัง น้องบีมจึงออกไปร้องไห้ข้างนอกบ้านบริเวณหน้าบ้าน ส่วนผู้ปกครองก็นั่งเช่นเดิม และบอกกับผู้วิจัยว่า “เดี๋ยวสักพักอารมณ์ดีก็จะเข้ามาเอง เป็นอย่างนี้ประจำ” สักพักน้องบีมก็เดินเข้ามาในบ้าน และอารมณ์ดีปกติเช่นเดิม ผู้วิจัยได้กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งคุณพ่อพูดว่า “จากที่ได้ฟังเทปและดูหนังสือภาพ คิดว่าเป็นประโยชน์มากที่สุดที่เดียว ทำให้เข้าใจ แล้วความรู้ที่ได้ก็นำมาปฏิบัติอยู่ โดยเฉพาะตัวเราจะค่อยๆ ตัวเราเองก็ตั้งใจไปด้วยเพราะเดี๋ยวลูกจะสงสัยว่าทำไมพอกินได้ แล้วบีมกินไม่ได้ ก็เลยตัดปัญหาไป” พูดคุยได้สักพักผู้วิจัยเห็นว่าสมควรแก่เวลาแล้วจึงกล่าวขอบคุณและลากลับ

สรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย:

<u>การทดสอบ</u>	<u>คะแนนที่ได้</u>
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	9
หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	12
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	12

ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียสูงขึ้น และยังคงความรู้นั้นอยู่ ความรู้ใหม่ของผู้ปกครอง คือ ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์ เพราะแต่เดิมผู้ปกครองเชื่อว่าต้องให้เด็กรับประทานอาหารประเภทนี้มาก ๆ

สรุปการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย: ผู้ปกครองได้มีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่ถูกต้องอยู่แล้ว แต่การปฏิบัติในด้าน ร่างกายเรื่อง ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์ยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง แต่หลังจากได้รับความรู้ในครั้งที่ 1 แล้ว พบว่า ผู้ปกครองได้นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปฏิบัติต่อเด็กได้อย่างถูกต้อง มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดู สรุปตาราง ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองรายที่ 1 หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

<u>การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์</u>	<u>ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1</u>	<u>หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 และภายหลังจากนั้นตลอดการทดลอง</u>
ด้านร่างกาย - ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	ผู้ปกครองจัดหาอาหารที่มีตับให้เด็กได้รับประทาน	ผู้ปกครองงดและระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก

1.2 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 2

รายที่ 2 ผู้ปกครองน้องทิพา (นามสมมุติ)

ข้อมูลผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นหญิงรูปร่างตัวเล็กน้อย อายุ 35 ปี มีความสัมพันธ์เป็นแม่ของเด็ก นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อนที่จะมีเด็กในปกครองเป็นโรคธาลัสซีเมีย ผู้ปกครองไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับโรคนี้อีก่อนเลย แต่ภายหลังจากที่เด็กเป็นโรคนี้อแล้ว ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคนี้จากแพทย์

ข้อมูลเด็ก: น้องทิพาเป็นเด็กผู้หญิงอายุ 3 ปี เป็นลูกคนสุดท้อง มีพี่สาวคนโตและพี่ชายคนรอง น้องทิพาเรียนอยู่ชั้นเด็กเล็ก เริ่มอาการของโรคตอนอายุ 9 เดือน น้องทิพาเป็นเด็กค่อนข้างซ้าายไม่ค่อยพูด บางทีก็ดูเฉยๆ

ครอบครัว: ครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วย พ่อ แม่ และลูกๆ อีกสามคน คนโตเป็นหญิงอายุประมาณ 10 กว่าปี คนที่สองเป็นชายอายุประมาณ 5 ปี ครอบครัวนี้อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ทางเข้าเป็นพื้นปูนซีเมนต์ ห่างจากถนนเข้าไปในซอยที่ตั้งของบ้านประมาณ 200 เมตร เป็นบ้านสองชั้น บริเวณบ้านมี ต้นไม้ปลูกมากมาย เช่น ต้นกล้วย ทำให้บรรยากาศดูร่มรื่น บ้านตั้งอยู่ในบริเวณที่มีรั้วรอบขอบชิด มีโรงรถอยู่ข้างตัวบ้าน ภายในบ้านมีเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น โทรศัพท ฯลฯ จัดบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย

การแบ่งบทบาทดูแลเด็ก: คุณแม่เป็นผู้ที่พาเด็กไปพบแพทย์เป็นประจำ ส่วนวันที่ไปโรงพยาบาลก็จะหยุดขายของ ส่วนคุณพ่อก็ช่วยดูแลเวลาอยู่ที่บ้าน และมีพี่สาวคนโตและพี่ชายคนรองที่ช่วยกันดูแลน้องทิพา

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1

วันพุธที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด โดยหลังจากที่แพทย์ตรวจอาการเด็กเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 ในช่วงที่ผู้วิจัยพูดคุยทักทายผู้ปกครองและเด็ก เด็กจะเข้าไปอยู่

ใกล้ๆกับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองก็จะถามและถามเด็กว่าต้องการอะไร ผู้วิจัยจึงนำขนมไปให้และชวนให้เด็กทำกิจกรรมและเล่นของเล่นที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมอย่างราบรื่น ซึ่งเด็กให้ความสนใจทำกิจกรรมและเล่นของเล่นอยู่ใกล้ๆกับผู้ปกครอง ผู้วิจัยจึงเริ่มประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยการสัมภาษณ์และสังเกต จากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และให้ฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “แม่ของก้อง” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “แม่ของก้อง” ดูไปด้วยขณะฟังเทป จนกระทั่งฟังเทปเสร็จแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบชุดเดิมให้ผู้ปกครองทำอีกครั้ง และพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ปกครองบอกว่า “พี่เพิ่งรู้ว่าเด็กที่เป็นโรคนี้อาจไม่ให้กินพวกตับ” ผู้วิจัยสังเกตว่าเด็กมีฟันผุจึงถามเกี่ยวกับสุขภาพฟัน ซึ่งผู้ปกครองบอกว่า “ก็ว่าจะพาไปหาหมอฟันอยู่เหมือนกัน” ผู้วิจัยแจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรค ธาลัสซีเมียให้ผู้ปกครองนำกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน จากนั้นผู้ปกครองจึงพาเด็กออกจากห้องไป

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง รายที่ 2 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังเข้าร่วมกิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังที่เข้าร่วมกิจกรรม ครั้งที่ 2	หลังที่เข้าร่วมกิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านร่างกาย</u>				
1. ดูแลให้เด็กได้อาบน้ำชำระร่างกาย	/	/	/	/
2. ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน	/	/	/	/
3. ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้งข้าวแป้ง น้ำตาล เนื้อ นม ไข่ ผักสด และผลไม้	/	/	/	/
4. ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	*	/	/	/
5. ดูแลให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ	/	/	/	/
6. ดูแลให้เด็กได้ออกกำลังกายตามสภาพ	/	/	/	/
7. ดูแลให้เด็กได้รับประทานยาตามแพทย์สั่ง	/	/	/	/

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
 รายที่ 2 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง (ต่อ)

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อนเข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังเข้าร่วม กิจกรรมครั้ง ที่ 1	หลังเข้าร่วม กิจกรรมครั้ง ที่ 2	หลังเข้าร่วม กิจกรรมครั้ง ที่ 3
8. ดูแลพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด	/	/	/	/
9. ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ	**	*/	*/	*/
10. ระวังไม่ให้เด็กเล่นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย	/	/	/	/
11. พูดคุยกับครู / ผู้ดูแลเด็กให้ทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็น เพื่อจะช่วยเหลือเด็ก	/	/	/	/
<u>ด้านอารมณ์</u>				
1. ปล่อยให้เด็กเมื่อเด็กรู้สึกกลัว / ร้องไห้จากการ มาโรงพยาบาล / เจาะเลือด	/	/	/	/
2. พูดคุยกับเด็กให้ทราบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ เพื่อ ลดความคับข้องใจที่อาจเกิดกับเด็กได้ ในกรณีที่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาแล้ว	/	/	/	/
<u>ด้านสังคม</u>				
1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	/	/	/	/
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเด็กคนอื่น ๆ	/	/	/	/
<u>ด้านสติปัญญา</u>				
1. พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้ บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยก็บอกให้ทราบ เป็นต้น (ในกรณีที่เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้แล้ว)	/	/	/	/
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย	/	/	/	/
3. ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก	/	/	/	/

* จัดหาอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ ให้เด็กได้รับประทาน

** ไม่เคยปฏิบัติและฟันของเด็กมีผุอยู่บ้าง

*/ พูดถึงและวางแผนจะไป

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

วันอาทิตย์ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 10.00 – 11.00 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง อำเภอเมือง นครราชสีมา

ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง เป็นการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ซึ่งวันที่ไปเยี่ยมบ้านนั้น สมาชิกในครอบครัวอยู่ครบทุกคน คุณแม่เพิ่งกลับจากขายของผู้ปกครองให้การต้อนรับเป็นอย่างดี โดยเชิญให้ผู้วิจัยนั่งตรงเก้าอี้รับแขก เมื่อผู้วิจัยเห็นว่าผู้ปกครองพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยเริ่มประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยการสัมภาษณ์และสังเกต ในช่วงนั้นลูกคนโตยกน้ำมาให้ผู้วิจัย และนั่งลงใกล้ๆกับคุณแม่ ส่วนลูกคนรองเล่นรถม้าที่มีล้อและเคลื่อนที่ได้โดยมีน้ำนึ่งและใช้เท้าออกแรงเคลื่อนที่บังคับทิศทาง น้องทิพาก็เล่นกางร่มอยู่บริเวณใกล้ๆกัน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ชวนคุณพ่อเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 อย่างไม่ได้รูปแบบด้วย โดยให้ทำแบบทดสอบ และอ่านหนังสือพร้อมดูภาพประกอบเรื่อง “แม่ของก้อง” และให้ทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้งหลังจากอ่านหนังสือภาพเสร็จ ส่วนคุณแม่นั้น หลังจากที่ผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติแล้ว จึงให้ทำแบบทดสอบชุดเดิมที่เคยทำครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 เพื่อติดตามดูผลการคงอยู่ของความรู้ของผู้ปกครอง จากนั้นให้ฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “บุญมาและสายใจ” ไปพร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “บุญมาและ สายใจ” ตาม ช่วงที่คุณแม่ฟังเทปและดูหนังสือภาพอยู่นั้น น้องทิพายังของเล่นกับพี่ชายแต่แย่งไม่ได้ จึงร้องให้คุณแม่จึงหันไปบอกลูกชายด้วยเสียงดุนิดๆว่า “เอาของเล่นให้น้องลูก” ซึ่งลูกชายก็ยอมทำตาม น้องทิพาก็ค่อยเงียบเสียงร้องให้ลง แต่ก็ยังมีเสียงร้องแบบงอแงอยู่บ้าง คุณพ่อจึงเข้ามาอุ้มและพาออกไปข้างนอกบ้าน สักพักคุณแม่ซึ่งมองตามคุณพ่อและน้องทิพาก็หันกลับมาสนใจทำกิจกรรมต่อ หลังจากฟังเทปจบแล้วผู้วิจัยจึงกระตุ้นให้คุณแม่ได้แสดงความคิดเห็น คุณแม่สนใจในเรื่อง “การรักษาโรคนี้” ผู้วิจัยจึงให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษา และค่าใช้จ่ายโดยประมาณ พร้อมแนะนำให้ผู้ปกครองถามแพทย์เจ้าของไข้เกี่ยวกับรายละเอียดอีกครั้ง

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

วันพุธที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครอง (คุณแม่) พาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3 ภายหลังจากตรวจอาการของเด็กเสร็จแล้ว โดยผู้ปกครองเล่าให้ผู้วิจัยฟังว่าได้ขอคำปรึกษาในการรักษาลูกเพิ่มจากแพทย์ ซึ่งได้รับคำแนะนำว่าให้ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช เพราะที่โรงพยาบาลศิริราชมีเครื่องมือที่ทันสมัย คุณแม่หวังอยากให้ลูกหายป่วยจากโรคนี้ ผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครอง

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยการสัมภาษณ์และสังเกตจากนั้นผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” โดยเล่าข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลในเทพอสังเขป ระหว่างฟังคุณแม่มีท่าทีที่สนใจและตั้งใจฟัง เมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ผู้ปกครองบอกว่า “เด็กๆเขาเก่งจังเลย พุดเก่งนะ” ผู้วิจัยและผู้ปกครองสนทนาต่ออีกเล็กน้อยเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง และก่อนที่จะออกจากห้อง ผู้ปกครองกล่าวด้วยน้ำเสียงกังวลเล็กน้อยว่า “ไม่รู้ว่าคุณพี่จะยอมเจาะไขสันหลังหรือเปล่านะ เพราะมันต้องเจ็บ ” ผู้วิจัยจึงตอบไปว่า “พี่ค่อยๆอธิบายให้ลูกเข้าใจ เชื่อว่าเราไม่น่ามีปัญหาอะไรนะคะ” คุณแม่ยิ้มเล็กน้อยก่อนพาเด็กเดินออกจากห้องไป

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 4

วันพุธที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัดภายหลังจากที่ได้เดินทางไปรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ในช่วงสัปดาห์ก่อน ขณะที่ผู้ปกครองและน้องทิพานั่งรอการตรวจที่เก้าอี้หน้าบริเวณห้องคลินิกโรคเลือดอยู่นั้น ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า ผู้ปกครองกำลังอ่านจุลสารของชมรมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทยอยู่ ผู้วิจัยจึงเข้าไปทักทายและพูดคุย คุณแม่เล่าว่า “พี่ไปที่ศิริราชมาแล้ว หมอให้หนังสือมาอ่าน ได้ความรู้เพิ่มเติม” ผู้วิจัยจึงถามเกี่ยวกับการไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ผู้ปกครองเล่าว่า “ตอนนี้ก็รอฟังผลอยู่” จากนั้นผู้วิจัยจึงประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองโดยการสัมภาษณ์และสังเกต เมื่อผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติเสร็จแล้ว เจ้าหน้าที่ของคลินิกโรคเลือดก็เรียกชื่อของเด็กให้เข้าไปรับการตรวจ ผู้ปกครองจึงจูงมือเด็กเดินเข้าไปในห้องตรวจ

สรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย:

<u>การทดสอบ</u>	<u>คะแนนที่ได้</u>
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	9
หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	10
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	12

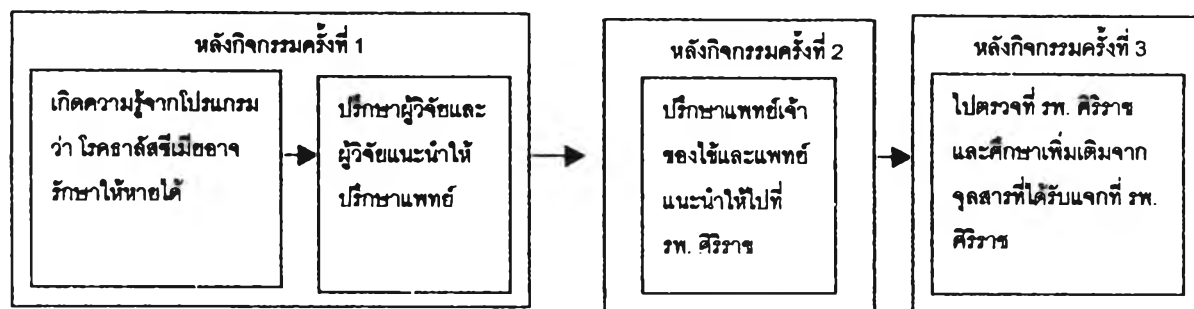
ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียสูงขึ้น และจากการทำแบบทดสอบชุดเดิมในครั้งที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้สูงขึ้นจากเดิมอีก

สรุปการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย: ผู้ปกครองมีการปฏิบัติส่วนใหญ่ถูกต้องตามหลักการแพทย์ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา แต่พบว่ายังมีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูบางด้านที่ยังไม่ถูกต้อง แต่หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งที่ 1 แล้ว ผู้ปกครองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูด้านร่างกาย คือ ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์ และพุดถึงและวางแผนพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน / เมื่อเด็กฟันผุดังตารางที่ 8 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองมีพฤติกรรมพยายามหาทางให้ลูกได้รับการรักษาให้หายขาด ซึ่งเกิดจากการได้รับความรู้จากโปรแกรมขณะร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2 ว่าโรคนี้อาจหายได้ในเด็กเล็กเมื่อทำกิจกรรมครั้งที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองได้ปฏิบัติตามที่ผู้วิจัยแนะนำคือ ปรีกษาเรื่องนี้กับแพทย์ จากนั้นเมื่อพบในกิจกรรมครั้งที่ 4 ได้พบว่าผู้ปกครองได้ปฏิบัติตามที่แพทย์เจ้าของไข้แนะนำคือ ไปติดต่อที่โรงพยาบาลศิริราช เพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป อีกทั้งยังศึกษาเอกสารความรู้ของชมรมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทย ซึ่งนับว่า โปรแกรมได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้นและก้าวไปสู่การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและการใช้บริการการรักษาจากความรู้ที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลให้เด็กที่ป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียมีโอกาสได้รับการรักษาให้หายขาดได้ อีกทั้งได้รับการดูแลที่เหมาะสมยิ่งขึ้นจากผู้ปกครองด้วย

ตารางที่ 8 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองรายที่ 2 หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 และภายหลังจากนั้นตลอดการทดลอง
ด้านร่างกาย		
- ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	ผู้ปกครองจัดหาอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ ให้เด็กได้รับประทาน	ผู้ปกครองระวังและงดไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็กเลย
- ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน / เมื่อเด็กฟันผุ	ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติ	พุดถึงและวางแผนจะไป

แผนภูมิที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาการรักษาโรคให้แก่ลูกของผู้ปกครองรายที่ 2 ซึ่งเกิดจากการได้รับความรู้จากโปรแกรม

1.3 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 3

รายที่ 3 ผู้ปกครองน้องแพร (นามสมมุติ)

ข้อมูลผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นหญิงรูปร่างสูงพอประมาณ อายุ 23 ปี มีความสัมพันธ์เป็นมารดาของเด็กป่วย นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบอาชีพรับจ้างทาก้วยเดี่ยว รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 3,001 – 5,000 บาท มีสถานภาพสมรสคู่ อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองพินาย จังหวัดนครราชสีมา ก่อนที่จะมีเด็กเป็นโรคธาลัสซีเมียนั้นผู้ปกครองไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับโรคนี้อีก่อนเลย และภายหลังจากที่ผู้ปกครองมีเด็กเป็นโรคนี้แล้ว ผู้ปกครองก็ไม่เคยรู้เกี่ยวกับโรคนี้

ข้อมูลเด็ก: น้องแพรเป็นเด็กผู้หญิง อายุ 2 ปี 10 เดือน เป็นลูกคนเดียว ยังไม่ได้เข้าโรงเรียน เริ่มมีอาการของโรคธาลัสซีเมียตอนอายุ 2 เดือน น้องแพรเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส เล่นขบ และชอบแสดงออก

ครอบครัว: ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 3 คน ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก 1 คน ครอบครัวนี้อาศัยอยู่อำเภอพินาย จังหวัดนครราชสีมา ทางเข้าไปในหมู่บ้านเป็นพื้นที่เนินแต่ช่วงทางเข้าไปถึงตัวบ้านเป็นพื้นดิน ห่างจากถนนใหญ่ลาดยางประมาณ 1 กิโลเมตรลักษณะบ้านเป็นบ้านสองชั้น ตั้งอยู่ติดกับบ้านหลังอื่นๆที่อยู่ละแวกเดียวกันหลายสิบหลังคาเรือน มีกองดินสูงประมาณ 1 เมตรอยู่ตรงบริเวณทางเดินเข้าไปบ้าน และมีโอ่งน้ำ 2-3 ใบวางเรียงใกล้กับกองดิน ภายในบ้านจัดเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นสัดส่วน มีห้องน้ำ ห้องครัว และเป็นพื้นที่โล่งตรงบริเวณกลางบ้าน แถบด้านหนึ่งในบริเวณบ้านจัดวางตู้เสื้อผ้า และด้านตรงกันข้ามอีกด้านหนึ่งเป็นมุมโทรทัศน์

พัดลมและตู้เย็น มีเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ การเดินทางไปโรงพยาบาลผู้ปกครองเดินทางโดยใช้รถโดยสารประจำทางจากพิมายถึงโคราช ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

การแบ่งบทบาทดูแลเด็ก: ผู้ปกครองช่วยกันดูแลเด็กเวลาที่อยู่บ้านช่วงที่ทำงานเสร็จแล้ว แต่ในช่วงที่ออกไปทำงานนั้น ผู้ปกครองได้จ้างพี่เลี้ยงให้ดูแลน้องแพรว

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1

วันพุธที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2541 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และภายหลังจากตรวจอาการเสร็จแล้ว ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย จากนั้นให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “แม่ของก้อง” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “แม่ของก้อง” ไปขณะที่ฟังเทปด้วย ในช่วงที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยชวนเด็กทำกิจกรรมวาดรูปและร้องเพลง ซึ่งเด็กให้ความร่วมมือด้วยดี และเมื่อผู้ปกครองฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบทดสอบชุดเดิมให้ผู้ปกครองทำอีกครั้ง และกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ผู้ปกครองบอกว่า “อยากรู้มานานแล้ว แต่ก็ไม่กล้าถามหมอ...นี่ก็ได้ความรู้เพิ่มขึ้น” ก่อนเสร็จกิจกรรม ผู้วิจัยแจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียให้ผู้ปกครองนำกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
รายที่ 3 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านร่างกาย</u>				
1. ดูแลให้เด็กได้อาบน้ำชำระร่างกาย	/	/	/	/
2. ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน	*	/	/	/
3. ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้งข้าวแป้ง น้ำตาล เนื้อ นม ไข่ ผักสด และผลไม้	/	/	/	/
4. ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	**	/	/	/
5. ดูแลให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ	/	/	/	/
6. ดูแลให้เด็กได้ออกกำลังกายตามสภาพ	/	/	/	/
7. ดูแลให้เด็กได้รับประทานยาตามแพทย์สั่ง	/	/	/	/
8. ดูแลพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด	/	/	/	/
9. ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันงู	***	/	/	/
10. ระวังไม่ให้เด็กเล่นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย	/	/	/	/
11. พูดคุยกับครู / ผู้ดูแลเด็กให้ทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็น เพื่อจะช่วยเหลือดูแลเด็ก	/	/	/	/
<u>ด้านอารมณ์</u>				
1. ปลอบโยนเด็กเมื่อเด็กรู้สึกกลัว / ร้องไห้จากการ มาโรงพยาบาล / เจาะเลือด	/	/	/	/
2. พูดคุยกับเด็กให้ทราบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ เพื่อ ลดความคับข้องใจที่อาจเกิดกับเด็กได้ ในกรณีที่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาแล้ว	/	/	/	/

ตารางที่ 9 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
รายที่ 3 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง
(ต่อ)

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านสังคม</u>				
1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	/	/	/	/
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเด็กคนอื่น ๆ	/	/	/	/
<u>ด้านสติปัญญา</u>				
1. พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้ บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยกับบอกให้ทราบ เป็นต้น (ในกรณีที่เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้แล้ว)	****	/	/	/
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย	/	/	/	/
3. ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก	*****	/	/	/

* ไม่เคยปฏิบัติ เพราะไม่ทราบว่าต้องให้เด็กแปร่งฟัน

** จัดหาอาหารที่มีธาตุเหล็กให้เด็กได้รับประทาน

*** ไม่เคยปฏิบัติเลย

**** เคยบอกเด็กแต่เด็กไม่เคยบอก จึงเริ่มตระหนักและย้ำมากขึ้น

***** รู้สึกรำคาญเวลาที่เด็กถามมากๆ เลยไม่ค่อยตอบคำถามของเด็ก

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

วันเสาร์ที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 10.00 – 11.00 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ผู้วิจัยไปเยี่ยมที่บ้านของผู้ปกครอง วันที่ไปเยี่ยมนั้นผู้วิจัยเป็นที่สังเกตของคนในละแวกนั้น เนื่องจากเป็นคนแปลกหน้า แต่เมื่อผู้ปกครองบอกกับบรรดาเพื่อนบ้านว่า " หมอมาเยี่ยม " ทุกคนก็เข้าใจ เมื่อมาถึงบ้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองจัดหาน้ำมาให้แก่ผู้วิจัย เมื่อผู้วิจัยถามถึงน้องแพรว ผู้ปกครองบอกว่าเดี๋ยวไปตามมาเพราะตอนนี้อยู่กับพี่เลี้ยง เมื่อน้องแพรวมาถึงแล้ว ผู้ปกครองบอกให้สวัสดีผู้วิจัย น้องแพรวก็ยกมือไหว้พร้อมกับยิ้มอายๆ ผู้วิจัยสังเกตว่า น้องแพรวไม่ค่อยสบายเพราะมีน้ำมูกไหล ผู้ปกครองเล่าว่าน้องแพรวเป็นหวัด จากนั้นผู้วิจัยจึงประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมที่เคยทำตอนที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 เพื่อวัดการคงอยู่ของความรู้ เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง "บุญมาและสายใจ" พร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง "บุญมาและสายใจ" ตาม เมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยพูดคุยและกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ปกครองเล่าว่า "เมื่อก่อนไม่มีความรู้อะไรเลยเรื่องโรคนี้ ไปโรงพยาบาลก็ไม่กล้าถาม ตอนแรกกลัวว่าลูกไม่รอด แต่พอไปเห็นลูกคนอื่นเป็นมากกว่าลูกเรา ก็เลยทำใจ พอได้ความรู้จากหมอ (ผู้วิจัย) ก็เอามาใช้ " (รายละเอียดอยู่ในการประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย) สักพักน้องแพรวก็เข้ามาบอกผู้ปกครองว่า "หิวน้ำ" ผู้ปกครองจึงลุกขึ้นและเดินไปเปิดตู้เย็นเทน้ำใส่แก้วให้เด็ก ผู้วิจัยสังเกตว่า ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อเด็กในการตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็กทุกครั้งที่ได้ถามตลอดช่วงที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้าน และหมั่นถามเด็กว่ารู้สึกเหนื่อยไหม ถ้าเหนื่อยให้มาบอกแม่ และถามถึงอาการของเด็กเป็นระยะๆ เนื่องจากเด็กไม่สบายเป็นไข้และมีน้ำมูก ในขณะที่ผู้ปกครองพูดคุยกับ ผู้วิจัยอยู่นั้น เด็กได้วิ่งเล่นในบริเวณบ้าน นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า ผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นต่อการมาเยี่ยมบ้านของผู้วิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมากโดยบอกว่า "ดีใจที่หมอมายาเยี่ยม คนแถวบ้านก็พากันถามว่าหมอมายาเยี่ยมแพรวหรือ ฉันก็บอกว่ามาเยี่ยมจ๊ะ " อีกทั้งยังให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะต้องลงงานเพื่อมาเข้าร่วมกิจกรรม แต่ผู้ปกครองก็เต็มใจเพราะต้องการที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคนี้ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ปกครองยังได้นำความรู้ที่ได้รับจากผู้วิจัยไปบอกกับคนรู้จักที่มีเด็กในครอบครัวเป็นโรคนี้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องด้วย รวมทั้งบอกให้คุณพ่อคุณแม่ให้รับรู้และมีการปฏิบัติต่อเด็กที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์ด้วย

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

วันพุธที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหाराชา นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และเมื่อตรวจอาการเสร็จแล้ว ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3 ผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่าง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” โดยผู้วิจัยเล่าข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลในกรณีตัวอย่างให้ฟังพอสังเขป ช่วงที่ผู้ปกครองฟังเทปอยู่นั้น น้องแพร์ก็ทำกิจกรรมวาดรูปโดยใช้สีเทียนอยู่บริเวณใกล้ๆ พร้อมกับรับประทานขนมที่ผู้วิจัยให้ด้วย เมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยพูดคุยและกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ปกครองบอกว่า “เด็กเขาเก่ง นี่ก็ดูอยู่ว่าแพร์ชอบเต้น ร้องเพลง ก็คงให้เขาทำสิ่งที่ชอบแหละจ้ะ” ซึ่งผู้วิจัยก็บอกว่า “ถ้าเด็กเขาถนัดด้านไหน แม่ก็ช่วยส่งเสริมลูกด้วยนะ” และผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าช่วงแรกที่เปิดเทปกรณีตัวอย่างจะมีเพลงขึ้นมา ก่อน เมื่อน้องแพร์ได้ยินเสียงเพลงก็จะโยกตัวเต้นตาม

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 4

วันอาทิตย์ที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 13.30 – 14.30 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครองเป็นครั้งที่ 2 เป็นการจัดกิจกรรมครั้งที่ 4 ซึ่งในการไปเยี่ยมวันนั้น พี่เลี้ยงที่ดูแลน้องแพร์ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่เต็มรูปแบบด้วย ผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู โดยการสัมภาษณ์และสังเกต รวมทั้งพูดคุยซักถามและกระตุ้นให้ได้แสดงความคิดเห็น คุณแม่ของแพร์บอกว่า “พอได้ความรู้มาก็บอกพี่เลี้ยงว่าไม่ให้เอาตีบให้กิน แล้วก็ให้ระวังไม่ให้เล่นชนมากๆ เดี่ยวหกล้ม” พี่เลี้ยงน้องแพร์ก็บอกว่า “ก็ดูแลให้อยู่ค่ะ แต่ก่อนก็มีตีบบ้างนิดๆหน่อยๆ แต่ตอนนี้ก็ไม่มีเลย” คุณแม่ยังบอกเพิ่มเติมอีกว่า “ตั้งแต่มีความรู้แล้วเอามาใช้ แพร์อาการดีขึ้น ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนจะไม่สบายบ่อยกว่านี้” แล้วยังบอกอีกว่า “คนแถวนี้เขาก็ถามว่าหมอคิดเงินพิเศษหรือเปล่า ฉันก็บอกว่าเปล่า หมอมาเยี่ยมเฉยๆ เขาก็บอกว่าดีเนาะ” คุณแม่พูดพร้อมรอยยิ้มและสีหน้าที่แสดงความปลื้มใจ

สรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย:

<u>การทดสอบ</u>	<u>คะแนนที่ได้</u>
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	10
หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	14
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	14

ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย สูงขึ้น ในการทำแบบทดสอบครั้งที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองยังคงความรู้เดิมจากครั้งที่ 1 ความรู้ใหม่สำหรับผู้ปกครอง คือ ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียในด้านร่างกาย ได้แก่ ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน, ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์ และดูแลพาเด็ก ไปพบทันตแพทย์ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูในด้านสติปัญญา พบว่า ผู้ปกครองได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการพูดคุยกับเด็กให้ได้ เรียนรู้การดูแลตนเองได้บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยให้มาบอก และการตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็กมากยิ่งขึ้น

สรุปการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย: ผู้ปกครองได้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และได้มีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมีการนำความรู้ที่ได้รับจากโปรแกรมไปเผยแพร่ให้แก่คู่สมรสของตน และผู้ปกครองของเด็กที่เป็นโรคธาลัสซีเมียคนอื่นที่ตนรู้จักด้วย

ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย
ของผู้ปกครองรายที่ 3 หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

การปฏิบัติที่ต้องตามหลักการแพทย์	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 และ ภายหลังจากนั้นตลอดการทดลอง
<p>ด้านร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน - ระวังไม่让孩子รับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์ - ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ <p>ด้านสติปัญญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยก็ให้มาบอกให้ทราบ เป็นต้น - ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก 	<p>ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติเลย เพราะไม่ทราบว่าต้องให้เด็กแปรงฟัน</p> <p>ผู้ปกครองจัดหาอาหารที่มีตัวให้เด็กรับประทาน</p> <p>ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติเลย</p> <p>ผู้ปกครองเคยบอกเด็ก แต่เด็กก็ไม่เคยมาบอก ผู้ปกครองเลย</p> <p>ผู้ปกครองปฏิบัติบางครั้ง เท่านั้นไม่ค่อยตอบเพราะเด็กถามมากๆ รู้สึกว่าคาญ</p>	<p>ผู้ปกครองฝึกให้เด็กแปรงฟันในตอนเช้า 1 ครั้ง</p> <p>ผู้ปกครองงดและระวังไม่让孩子รับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก</p> <p>ผู้ปกครองพาเด็กไปพบทันตแพทย์</p> <p>ผู้ปกครองเริ่มหมั่นถามอาการของเด็กมากกว่าแต่ก่อน เพราะตระหนักว่าการสังเกตอาการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ และย้ำให้เด็กได้เรียนรู้การดูแลตนเอง โดยหากรู้สึกเหนื่อยหรือรู้สึกไม่ค่อยดีก็ให้มาบอก</p> <p>ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญและตอบคำถามเด็กทุกครั้งและไม่รู้สึกรำคาญเด็ก</p>

1.4 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 4

รายที่ 4 ผู้ปกครองน้องชุน และน้องเนย (นามสมมติ)

ข้อมูลผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นหญิงรูปร่างโปร่งบาง อายุ 30 ปี มีความสัมพันธ์เป็นมารดาของเด็ก นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบอาชีพแม่บ้าน มีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท มีสถานภาพสมรสคู่ อาศัยอยู่อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ปกครองเคยมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียก่อนที่จะมีเด็กในปกครองเป็นโรคนี้จากญาติ และภายหลังจากที่มีเด็กในปกครองเป็นโรคนี้แล้ว ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคนี้จากแพทย์ทั้งที่โรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ข้อมูลเด็ก: น้องชุนและน้องเนยเป็นเด็กผู้หญิงทั้งคู่ รูปร่างเล็ก ๆ และเป็นฝาแฝด อายุ 2 ปี 3 เดือนป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียทั้งคู่ ตอนนี้เด็กทั้งสองเข้าเรียนในชั้นเด็กเล็ก เริ่มแสดงอาการของโรคเมื่อตอนอายุ 4 เดือน มีพี่สาวอีก 1 คน อายุประมาณ 9 ปี ลักษณะเด็ก ๆ เป็นคนช่างคุยและถามเก่ง ไม่ค่อยอยู่นิ่งเท่าที่ควรเพราะมักชอบมองและสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว

ครอบครัว: ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวชายอายุ ประกอบด้วย คุณตา คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ และลูกๆ ทั้งสามคน เป็นบ้านสองชั้น มีรั้วรอบขอบชิด อยู่ติดถนนลาดยางเขาไปจากถนนใหญ่ประมาณ 1-2 กิโลเมตร มีต้นไม้และดอกไม้ปลูกอยู่ทั่วบริเวณ ทำให้บรรยากาศร่มรื่น มีสนามหญ้าหน้าบ้าน และข้างๆบ้าน มีสระน้ำที่เป็นดินแต่น้ำแห้งขุดอยู่เยื้องไปทางหลังบ้าน มีโรงรถซึ่งมีรถกระบะจอดอยู่ห่างจากตัวบ้านเล็กน้อย ภายในบ้านมีอุปกรณ์เครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ โทรศัพทื พัดลม ตู้โซฟา ชุดรับแขก ฯลฯ ภายในบ้านถูกจัดอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย พื้นที่ภายในค่อนข้างโล่งแสงสว่างส่องถึง ห้องครัวอยู่ถัดจากห้องรับแขกไปทางด้านหลังของตัวบ้าน

การแบ่งบทบาทดูแลเด็ก: ผู้ปกครองช่วยกันดูแลเด็กๆ โดยจะมีคุณตา คุณยาย และคุณแม่ที่ดูแลใกล้ชิด ส่วนคุณพ่อรับราชการครูแต่ก็มีเวลาที่จะดูแลเด็กๆ เช่นกัน เพราะที่ทำงานกับบ้านอยู่ใกล้ๆ ในการพาเด็กไปรับการรักษาที่โรงพยาบาล ผู้ปกครองจะขับรถไป ระยะทางจากบ้านไปโรงพยาบาลใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่งถึง 2 ชั่วโมง นอกจากนี้ผู้ปกครองยังพาเด็กไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช ทุก 3 เดือนอีกด้วย

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1

วันพุธที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหाराชา นครราชสีมา

ผู้ปกครอง คือ คุณแม่และคุณยายพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 ซึ่งคุณแม่เข้าร่วมกิจกรรม ส่วนคุณยายดูแลหลานๆ อยู่บริเวณหน้าห้องคลินิกโรคเลือด ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน จากนั้นผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่าง “แม่ของก้อง” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “แม่ของก้อง” ดูตามไปด้วย และเมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง ผู้วิจัยพูดคุยและกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับ โรคนี้มาก่อนบ้างแล้ว จึงบอกว่า “ก็ทำๆ เหมือนในเรื่องที่ฟังอยู่ เพราะไปปรึกษาที่ศิริราชมาด้วย หมอที่นั่นก็บอกมาเหมือนกัน เรื่องอาหารนี้จะระวังมากๆ ไม่ให้กินเลยพวกตับ เครื่องในนี่” จากนั้นผู้วิจัยแจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียให้ผู้ปกครองนำกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน

ตารางที่ 11 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
 ภายที่ 4 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านร่างกาย</u>				
1. ดูแลให้เด็กได้อาบน้ำชำระร่างกาย	/	/	/	/
2. ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน	/	/	/	/
3. ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้งข้าวแป้ง น้ำตาล เนื้อ นม ไข่ ผักสด และผลไม้	/	/	/	/
4. ระวังไม่ให้เด็กรับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	/	/	/	/
5. ดูแลให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ	/	/	/	/
6. ดูแลให้เด็กได้ออกกำลังกายตามสภาพ	/	/	/	/
7. ดูแลให้เด็กได้รับประทานยาตามแพทย์สั่ง	/	/	/	/
8. ดูแลพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด	/	/	/	/
9. ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันงู	*	*/	*/	*/
10. ระวังไม่ให้เด็กเล่นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย	/	/	/	/
11. พูดคุยกับครู / ผู้ดูแลเด็กให้ทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็น เพื่อจะช่วยเหลือเด็ก	/	/	/	/
<u>ด้านอารมณ์</u>				
1. ปรารถนาเอ็นเด็กเมื่อเด็กรู้สึกกลัว / ร้องไห้จากการ มาโรงพยาบาล / เจาะเลือด	/	/	/	/
2. พูดคุยกับเด็กให้ทราบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ เพื่อ ลดความคับข้องใจที่อาจเกิดกับเด็กได้ ในกรณีที่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาแล้ว	-	-	-	-

ตารางที่ 11 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
รายที่ 4 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง
(ต่อ)

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านสังคม</u>				
1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	/	/	/	/
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเด็กคนอื่น ๆ	/	/	/	/
<u>ด้านสติปัญญา</u>				
1. พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้ บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยก็บอกให้ทราบ เป็นต้น (ในกรณีที่เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้แล้ว)	-	-	-	-
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย	/	/	/	/
3. ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก	/	/	/	/

* ไม่เคยปฏิบัติ

* / พูดถึงและวางแผนจะไป

- เด็กยังเล็กมาก ยังไม่ค่อยเข้าใจคำพูดเกี่ยวกับเรื่องนี้

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

วันอาทิตย์ที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 10.00 – 11.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหाराชา นครราชสีมา

เนื่องจากภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการ
เข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2 ซึ่งผู้ปกครองบอกว่าสะดวกในวันหยุด ดังนั้นผู้วิจัยได้นัดหมายกับผู้ปกครอง

ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2 ในวันอาทิตย์ที่ 10 มกราคม 2542 ที่คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาล มหาราชนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ที่ผู้ปกครองมีความคุ้นเคยอยู่แล้ว ผู้ปกครองมาเพียงคนเดียว และเมื่อ ผู้ปกครองพร้อมแล้ว ผู้วิจัยจึงเข้าสู่การจัดกิจกรรม โดยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรม เลี้ยงดูเด็กและให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบเพื่อวัดความคงอยู่ของความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย จากนั้นให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างเรื่อง “บุญมาและสายใจ” และเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “บุญมาและ สายใจ” ไปพร้อมๆ ขณะที่ฟังเทป และเมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยพูดคุยและกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ปกครองบอกว่า “ได้รู้ก็ทำให้แน่ใจว่าที่เราอยู่แล้วมันถูก” นอกจากนี้ยังได้พูดเกี่ยวกับการป้องกันการมีลูกเป็นโรคนี้ และถามว่าจะสามารถตรวจหาโรคนี้ได้ที่ไหนบ้าง เพราะมีน้องชายที่แต่งงานแล้ว ยังไม่มีลูกและกลัว ว่าจะมีลูกเป็นโรคนี้ ผู้วิจัยจึงได้แนะนำให้ผู้ปกครองมาตรวจที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา เพราะผู้วิจัยเองก็เจาะเลือดที่นี่เพื่อตรวจดูพาหะโรคธาลัสซีเมียเช่นเดียวกัน ผู้ปกครองบอกว่าจะไป บอกให้น้องชายมาตรวจ เมื่อเสร็จกิจกรรมผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้ปกครองที่ได้สละเวลาเดินทางจาก จังหวัดบุรีรัมย์มาเข้าร่วมกิจกรรม เพราะผู้ปกครองอยู่ที่จังหวัดบุรีรัมย์

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

วันจันทร์ที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.30 – 10.30 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยไปเยี่ยมที่บ้านผู้ปกครองซึ่งได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากสมาชิกทุกคนในบ้าน ได้แก่ คุณตา คุณยาย คุณพ่อ และคุณแม่ของเด็กๆ ซึ่งได้ให้ความสนใจ ผู้วิจัยพูดคุยทักทายก่อนที่จะเข้าสู่ การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3 โดยผู้วิจัยประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่ เป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยการสัมภาษณ์และสังเกต ช่วงนั้นเด็กๆทั้งหมด ได้แก่ น้องชุนน้องเนย และ พี่สาวนั่งเล่นตัวต่ออยู่ใกล้ๆ บริเวณที่จัดกิจกรรมซึ่งเป็นห้องรับแขกและมีพื้นที่โล่ง ผู้วิจัยเล่าถึงบุคคล ในเทปกรณีตัวอย่าง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” ให้ผู้ปกครองฟังก่อนที่จะเปิดเทปให้ฟัง เมื่อ ฟังเสร็จแล้ว ผู้ปกครองได้พูดคุยและซักถามถึงเรื่องราวของน้องเพชรและน้องขวัญ และบอกว่าเรื่อง ของการเรียนก็ส่งเสริมและสนับสนุนลูกอยู่แล้ว อีกอย่างคุณพ่อของเด็กๆ ก็เป็นครู ซึ่งค่อนข้างเข้าใจ ธรรมชาติของเด็กพอสมควร จึงบอกให้คุณแม่ของเด็กๆ พยายามตอบคำถามเด็กทุกครั้ง ซึ่งคุณแม่ก็ ได้ปฏิบัติและได้นำเทคนิคและวิธีที่จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กมาใช้และผู้ปกครองที่ให้การดูแลเด็กทุกคนล้วนมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัส ซีเมีย นอกจากนี้เนื่องจากเด็กที่เป็นโรคธาลัสซีเมียเป็นเด็กฝาแฝด มักชอบหรือทำบางอย่างที่คล้ายกัน ผู้ปกครองก็เลี้ยงดูมาเหมือนๆ กัน ฉะนั้นจึงปฏิบัติต่อเด็กเหมือนกัน ขณะจัดกิจกรรมอยู่นั้น ผู้วิจัย

สังเกตเห็นว่า เด็กทั้งสองต่างชุดนักเรียน จึงถามผู้ปกครองว่าเด็กจะต้องไปโรงเรียนหรือ ซึ่งผู้ปกครองบอกรว่าจะไปส่งเด็กหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว เมื่อจัดกิจกรรมเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและลากลับ

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 4

วันพุธที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด โดยมีคุณยายมาด้วยเหมือนเดิม และภายหลังจากตรวจอาการเสร็จแล้ว ผู้ปกครองต้องดูแลเด็กๆ มีกระเป๋าใส่สัมภาระวางอยู่ข้างๆ ผู้วิจัยจึงเดินเข้าไปทักทายและพูดคุยด้วย เมื่อผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าผู้ปกครองสะดวก ผู้วิจัยจึงเริ่มจัดกิจกรรมครั้งที่ 4 โดยสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองตรงบริเวณเก้าอี้ที่รอคิวหน้าห้องคลินิกโรคเลือด ผู้ปกครองยิ้มนิดๆ ตอนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์และบอกว่า “ฉันก็ตอบเหมือนเดิมแหละหมอ” จากนั้นผู้วิจัยได้พูดคุยและซักถามเกี่ยวกับอาการของเด็กๆ คุณแม่เล่าให้ฟังว่า “เดี๋ยวก็จะไปที่ศิริราช เพราะตอนนี้ต้องไปรักษาที่ศิริราช 3 เดือน ครั้งนึง แล้วก็มารักษาที่นี่ด้วย ไม่ได้มียากินอะไรแค่ไปเติมเลือด แต่เดี๋ยวเห็นหมอนที่โน่นจะจัดเหล็กให้” จากนั้นผู้ปกครองก็พาเด็กๆ กลับบ้าน

สรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย:

<u>การทดสอบ</u>	<u>คะแนนที่ได้</u>
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	8
หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	9
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	11

ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียสูงขึ้น และจากการให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมเพื่อติดตามผลการคงอยู่ของความรู้ พบว่าผู้ปกครองมีคะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2 สูงขึ้นจากการทดสอบในครั้งที่ 1 ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองมีประสบการณ์ความรู้ภายหลังจากที่มีเด็กป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมีย โดยได้รับความรู้จากแพทย์ ซึ่งผู้ปกครองได้พาเด็กไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลศิริราช และที่ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย นครราชสีมา นอกจากนี้ผู้ปกครองยังเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียจากญาติมาบ้างแล้ว

สรุปการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย: ผู้ปกครองได้มีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียถูกต้องเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ยกเว้นในด้านร่างกาย ได้แก่ ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ พบว่า ผู้ปกครองยังไม่เคยปฏิบัติเลย แต่หลังจากได้รับความรู้แล้ว ผู้ปกครองพูดถึงและวางแผนจะพาเด็กไปพบทันตแพทย์

ตารางที่ 12 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองรายที่ 4 หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1
ด้านร่างกาย - ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ	ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติ	พูดถึงและวางแผนจะไป

1.5 ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับผู้ปกครองรายที่ 5

รายที่ 5 ผู้ปกครองน้องนาว (นามสมมุติ)

ข้อมูลผู้ปกครอง: ผู้ปกครองเป็นหญิงรูปร่างค่อนข้างท้วม อายุ 37 ปี มีความสัมพันธ์เป็นป้าของเด็กจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท มีสถานภาพโสด อาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ก่อนที่จะมีเด็กในปกครองเป็นโรคธาลัสซีเมีย ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคนี้นมาก่อน เนื่องจากลูกของพี่สาวเป็นโรคนี้นี้และพี่สาวบอกให้ฟังโดยตลอด และหลังจากที่มีเด็กเป็นโรคนี้นี้ ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคนี้นี้จากแพทย์ และญาติๆ

ข้อมูลเด็ก: น้องนาวเป็นเด็กผู้ชาย อายุ 4 ปี 4 เดือน ตอนนี้อยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เริ่มอาการของโรคตอนอายุ 2 ปี 8 เดือน คุณป้าบอกว่าน้องนาวเป็นเด็กที่ดื้อเจี๊ยบ และชอบเล่นชนตามประสาเด็กเขาแต่ใจตัวเองในบางครั้ง

ครอบครัว: ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวขยาย ทางเข้าห่างจากถนนใหญ่ไปประมาณ 10 กิโลเมตร ทางเข้าไปหมู่บ้านเป็นทางดิน ระหว่างทางมีแปลงผักปลูกอยู่เกือบตลอดทาง ครอบครัวนี้อาศัยอยู่กันแบบ

เครือญาติ มีบ้านญาติๆ ปลูกอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีบ้านอยู่หลายสิบหลังในละแวกเดียวกัน แต่ละหลังอยู่เป็นสัดส่วน รอบๆ บริเวณ บ้านมีสนามหญ้า มีญาติพี่น้องอาศัยบ้านหลังติดๆ กัน มีต้นไม้ ปลูกเรียงรายรอบๆ บริเวณ บรรยากาศร่มรื่น มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น โทรทัศน์ พัดลม โทรศัพท ตู้โซฟา ชุดรับแขก ฯลฯ จัดบ้านเป็นระเบียบเรียบร้อย

การแบ่งบทบาทดูแลเด็ก: ป้าจะเป็นผู้ดูแลเด็กเป็นหลัก แต่หากไม่มีเวลาได้ดูแลก็จะมีญาติๆ คอยช่วยกันดูแลแทน เวลาไปโรงพยาบาลใช้รถสามล้อเครื่องซึ่งให้อาซของเด็กเป็นคนขับไปส่งและไปรับ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 20 นาที

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 1

วันพุธที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2542

เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด และหลังจากตรวจอาการเสร็จแล้ว จึงเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 โดยมีพี่สาวของผู้ปกครองมาด้วยอีกคน เพราะพี่สาวก็พาลูกที่เป็นโรคธาลัสซีเมียมาพบแพทย์ตามนัดด้วยเช่นกัน ลูกของพี่สาวอายุประมาณ 10 ปี น้องนางสนใจกิจกรรมวาดรูประบายสี และได้ทำกิจกรรมอยู่ใกล้ๆ ส่วนลูกของพี่สาวนั่งอยู่ใกล้ๆ กับผู้ปกครองของตน ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐาน จากนั้นประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการสัมภาษณ์และสังเกต และให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่าง “แม่ของก้อง” พร้อมกับให้ผู้ปกครองเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “แม่ของก้อง” ตาม เมื่อฟังเทปจบแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง และพูดคุยรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ผู้ปกครองบอกว่า “ก็ทำๆ อยู่เหมือนกันกับในเรื่องเลย” และบอกเพิ่มอีกว่า “ลูกพี่สาวก็เป็น พี่สาวก็บอกก็เล่าให้ฟังหมด พอต้องมาเลี้ยงน้องนางก็เลยรู้วิธีแล้ว” พี่สาวจึงเสริมว่า “พี่ว่าจำนวนคนที่โรคนี้ น่าจะมากกว่านี้นะ” ในการทำแบบทดสอบ พี่สาวตอบผิดในข้อที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุ โดยเลือกข้อที่ระบุจำนวนสูงกว่า และแม้ขณะฟังเทป เมื่อมีข้อความที่กล่าวถึงจำนวนผู้เป็นโรคนี้ พี่สาวก็พูดออกมาว่า “ไม่ใช่หรอก มันน่าจะมีเยอะกว่านี้” และแสดงอาการไม่เชื่อถือน รวมทั้งตอบคำตอบเดิมที่ผิดในการทดสอบหลังเรียน เป็นผลให้คุณป้า น้องนาง ซึ่งเป็นน้องสาวพลอยเลือกคำตอบที่ผิดไปด้วย ทั้งที่ตอบถูกแล้วเมื่อตอนก่อนเรียน จากนั้นผู้วิจัยแจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียให้ผู้ปกครองกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
 รายที่ 5 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลังที่ เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
<u>ด้านร่างกาย</u>				
1. ดูแลให้เด็กได้อาบน้ำชำระร่างกาย	/	/	/	/
2. ดูแลให้เด็กได้แปรงฟันตอนเช้าและก่อนนอน	/	/	/	/
3. ดูแลให้เด็กได้รับประทานอาหารครบทั้งข้าวแป้ง น้ำตาล เนื้อ นม ไข่ ผักสด และผลไม้	/	/	/	/
4. ระวังไม่让孩子รับประทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก เช่น ตับ เลือดหมู เลือดไก่ และเครื่องในสัตว์	/	/	/	/
5. ดูแลให้เด็กได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ	/	/	/	/
6. ดูแลให้เด็กได้ออกกำลังกายตามสภาพ	/	/	/	/
7. ดูแลให้เด็กได้รับประทานยาตามแพทย์สั่ง	/	/	/	/
8. ดูแลพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด	/	/	/	/
9. ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน เมื่อเด็กฟันผุ	*	*/	*/	*/
10. ระวังไม่让孩子เล่นสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตราย	/	/	/	/
11. พูดคุยกับครู / ผู้ดูแลเด็กให้ทราบและเข้าใจ เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็น เพื่อจะช่วยเหลือเด็ก	/	/	/	/
<u>ด้านอารมณ์</u>				
1. ปลอบโยนเด็กเมื่อเด็กรู้สึกกลัว / ร้องไห้จากการ มาโรงพยาบาล / เจาะเลือด	/	/	/	/
2. พูดคุยกับเด็กให้ทราบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ เพื่อ ลดความคับข้องใจที่อาจเกิดกับเด็กได้ ในกรณีที่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาแล้ว	/	/	/	/

ตารางที่ 13 ผลการประเมินความถูกต้องตามหลักการแพทย์ของการปฏิบัติของผู้ปกครอง
รายที่ 5 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียก่อนการทดลอง(ต่อ)

การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์	การปฏิบัติที่พบ			
	ก่อน เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 1	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 2	หลัง เข้าร่วม กิจกรรม ครั้งที่ 3
ด้านสังคม				
1. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ	/	/	/	/
2. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเด็กคนอื่น ๆ	/	/	/	/
ด้านสติปัญญา				
1. พูดคุยกับเด็กให้ได้เรียนรู้การดูแลตนเองได้ บางอย่าง เช่น ถ้าเหนื่อยกับบอกให้ทราบ เป็นต้น (ในกรณีที่เด็กสามารถเข้าใจภาษาได้แล้ว)	/	/	/	/
2. ให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย	/	/	/	/
3. ตอบคำถามหรือข้อสงสัยของเด็ก	/	/	/	/

* ไม่เคยปฏิบัติ

*/ พูดถึงและวางแผนจะไป

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 2

วันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 10.00 – 11.00 น.

สถานที่ บ้านของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง ซึ่งช่วงที่ไปเยี่ยมบ้านนั้น น้องนาวไม่อยู่ เนื่องจากไปโรงเรียน ผู้วิจัยได้พบกับผู้ดูแลเด็กคนอื่น ๆ ได้แก่ น้าของเด็กจำนวน 2 คน เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว ผู้วิจัยจึงประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย จากการสัมภาษณ์และสังเกต จากนั้นให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมเพื่อติดตามการคงอยู่ของความรู้ ในครั้งนี้ผู้วิจัยให้คุณป้าของน้องนาวทำแบบทดสอบคนเดียว และป้าก็นั่งทำอยู่บริเวณใกล้ๆ กับที่ผู้วิจัย

สนทนากับพี่สาวและน้องๆ ในการทำแบบทดสอบข้อที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุ คุณป้าได้กลับไปตอบถูกตามเดิม อย่างไรก็ตามในข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองก็ยังคงตอบแบบเดิม โดยยึดถือคำแนะนำของพี่สาวและสิ่งที่ปฏิบัติกันมาเป็นประจำเป็นหลัก แม้ว่าในเทพกรณีตัวอย่างจะมีเนื้อหาต่างกันก็ตาม นั่นก็คือ ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในคำแนะนำของพี่สาวมากกว่าข้อความรู้ที่ได้รับจากโปรแกรม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ชวนญาติๆ ที่มาต้อนรับผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่เต็มรูปแบบด้วย เมื่อผู้ปกครองทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้ผู้ปกครองฟังเทพกรณีตัวอย่างเรื่อง “บุญมาและสายใจ” พร้อมกับเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง “บุญมาและสายใจ” ไปพร้อมด้วย เมื่อฟังเทพกรณีตัวอย่างจบแล้ว ผู้วิจัยได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองได้เล่าให้ฟังถึงอาการของน้องนาวว่า “เขาเป็นไม่มาก ยังไม่เคยเต็มเลือดเลย เวลาชีดก็จะมีเลือดได้เอง แต่ตอนนี้ก็กินยาอยู่”ญาติๆ ที่เป็นน้ำของน้องนาวอีกสองคนเล่าว่า “น้องนาวชอบกินเม็ด บางทีพูดก็ไม่ฟัง เอาแต่ใจตัวเองแต่ก็ไม่รู้จะทำไร ก็ปล่อยๆ ไป” และจากการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับน้ำทั้งสองคน พบว่ามีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ซึ่งได้เรียนรู้จากการที่มีหลานเป็นโรคนี้นับ 2 คน ซึ่งสมาชิกทุกคนของครอบครัวได้มีการเรียนรู้จากพี่สาวของผู้ปกครอง ซึ่งมีลูกป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียโดยตลอด นอกจากนี้ผู้ปกครองยังสนใจเกี่ยวกับการรักษาด้วยสมุนไพร เพราะมีคนบอกว่าดีขึ้น แต่ก็บอกว่ายังไงก็ยังคงรักษาแบบสมัยใหม่แบบนี้ต่อไป ผู้ปกครองบอกว่า “รู้ว่าโรคนี้นี้เป็นแล้วมันไม่หายหรอก” ผู้วิจัยจึงได้แนะนำผู้ปกครองให้ตามแพทย์เจ้าของไข้หากจะลองรับประทานยาตัวอื่น เพราะอาจเกิดอันตรายกับเด็กได้หากไม่มีความรู้เกี่ยวกับตัวยาที่จะรับประทาน

การจัดกิจกรรมครั้งที่ 3

วันพุธที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2542 เวลา 9.00 – 12.00 น.

สถานที่ คลินิกโรคเลือดโรงพยาบาลมหाराชา นครราชสีมา

ผู้ปกครองพาเด็กมาพบแพทย์ตามนัด พร้อมกับพี่สาวที่ต้องพาลูกมาพบแพทย์เช่นเดียวกัน หลังจากที่พบแพทย์เสร็จแล้ว ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3 ในครั้งนี้พี่สาวไม่ได้เข้ามาด้วย เนื่องจากต้องจัดการเรื่องยาให้ลูกที่แผนกรับยา ส่วนน้องนาวนั่งวาดรูปอยู่ใกล้ๆกับผู้ปกครอง ผู้วิจัยเริ่มประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และเล่าถึงข้อมูลของบุคคลในกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” ให้ผู้ปกครองฟังพอสังเขปก่อนที่จะให้ฟังเทพกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้องขวัญ – น้องเพชร และคุณแม่” เมื่อผู้ปกครองฟังเทพจบแล้ว ผู้วิจัยจึงพูดคุยและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งผู้ปกครองบอกว่า “แม่เขาเก่งนะเลี้ยงลูกได้ขนาดนี้ แล้วนี่เด็กก็เป็นโรคเลือดทั้งสองคนเลย” ผู้ปกครองยังบอกเพิ่มเติมว่า “มีอะไรพี่สาวก็จะบอกตลอด เราก็เลยได้รู้ไปด้วย”

หลังจากกิจกรรมครั้งที่ 3 ได้ระยะหนึ่ง ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อถึง 3 ครั้งไปยังบ้านพี่สาวของผู้ปกครองเนื่องจากบ้านผู้ปกครองไม่มีโทรศัพท์ต้องผ่านทางโทรศัพท์ของบ้านพี่สาว ซึ่งได้โทรศัพท์เพื่อขออนุญาตการเยี่ยมบ้านเพื่อจัดกิจกรรมครั้งที่ 4 แต่สถานการณ์ของทางผู้ปกครองรายที่ 5 จะไม่เอื้ออำนวยให้ผู้วิจัยไปเยี่ยมที่บ้านได้ เช่น ไม่สะดวก น้ำไม่อยู่และไม่ทราบว่า จะกลับมาเมื่อไร ติดธุระในช่วงที่ผู้วิจัยขออนุญาตไปเยี่ยมเป็นต้น ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องยุติการใช้โปรแกรมกับผู้ปกครองรายนี้เพียงเท่านี้แม้จะไม่ครบทั้งสี่ครั้งตามที่โปรแกรมกำหนดไว้

สรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย:

<u>การทดสอบ</u>	<u>คะแนนที่ได้</u>
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	11
หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	10
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	11

ผู้ปกครองมีความรู้เท่าเดิม โดยยังคงความรู้ที่น้อยอยู่ จากการติดตามผลของการคงอยู่ของความรู้ โดยการให้ทำแบบทดสอบในครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมที่ผู้ปกครองเคยทำในครั้งที่ 1

สรุปการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย: ผู้ปกครองได้มีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างถูกต้องเกือบทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เนื่องจากผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียมาจากแพทย์ และพี่สาวซึ่งมีลูกเป็นโรคธาลัสซีเมีย ทั้งนี้ประสบการณ์ของการเลี้ยงดูลูกที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของพี่สาว ทำให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้และนำมาใช้ปฏิบัติต่อเด็กในปกครองที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงที่พบจากการเข้าร่วมโปรแกรม คือ การพูดถึงและวางแผนจะพาเด็กไปพบทันตแพทย์

ตารางที่ 14 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองรายที่ 5 หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1

<u>การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์</u>	<u>ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1</u>	<u>หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 และภายหลังจากนั้นตลอดการทดลอง</u>
<u>ด้านร่างกาย</u> - ดูแลพาเด็กไปพบทันตแพทย์ทุก 6 เดือน/ เมื่อเด็กฟันผุ	ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติ	พูดถึงและวางแผนจะไป

1.7 ผลสรุปการทดลองใช้โปรแกรม

ผลการทดลองใช้โปรแกรม พบว่า ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ดังนี้

- 1) ด้านความรู้นำเสนอตั้งในตารางที่ 15 และแผนภูมิที่ 3 ดังต่อไปนี้

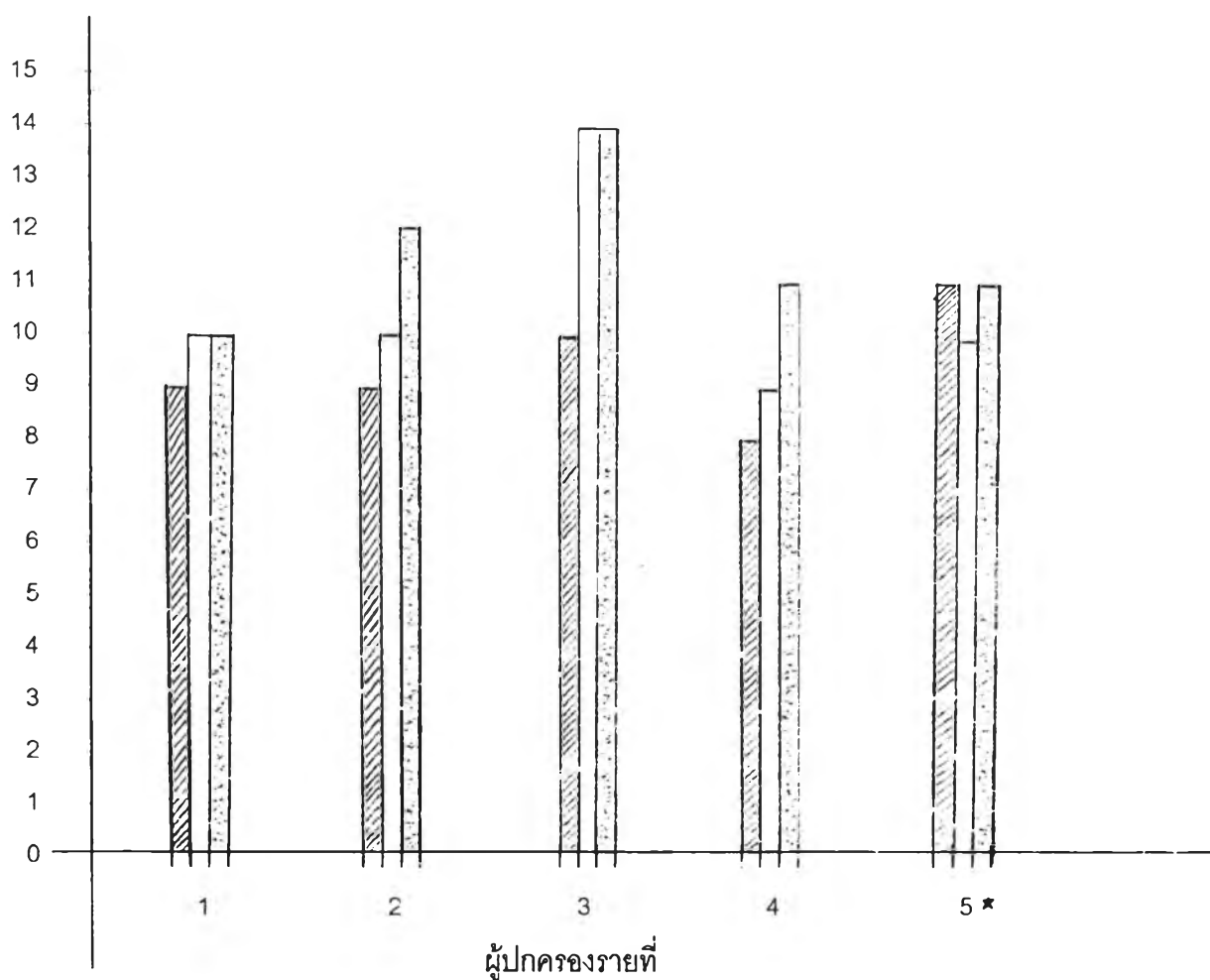
ตารางที่ 15 การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง	คะแนน		
	ก่อนกิจกรรมครั้งที่ 1	หลังกิจกรรมครั้งที่ 1	ก่อนกิจกรรมครั้งที่ 2
รายที่ 1	9	10	10
รายที่ 2	9	10	12
รายที่ 3	10	14	14
รายที่ 4	8	9	11
รายที่ 5	11	10	11

การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองทั้งหมด ได้สรุปให้เข้าใจได้ง่ายและเปรียบเทียบให้เห็นคะแนนชัดเจนดังในแผนภูมิที่ 5 ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 คะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองทั้ง 5 ราย

คะแนน

- ▨ คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1
- คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1
- ▤ คะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2

* เนื่องจากอิทธิพล ของความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างพี่สาวกับผู้ปกครองรายที่ 5 ส่งผลให้ผู้ปกครองรายที่ 5 เชื่อถือในคำบอกกล่าวของพี่สาว โดยทำแบบทดสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 ข้อเกี่ยวกับอุบัติเหตุของโรคธาลัสซีเมียผิดตามพี่สาว

2) ด้านการปฏิบัติ นำเสนอดังในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย
ไปในทางที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์ของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองรายที่	การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย จากที่เคยไม่ถูกต้องมาเป็นถูกต้องตามหลักการแพทย์				
	ด้านร่างกาย			ด้านสติปัญญา	
	ดูแลให้เด็กได้ แปร่งฟันใน ตอนเช้าและ ก่อนนอน	ระวังไม่ให้เด็ก ได้รับประทาน อาหารที่มี ธาตุเหล็ก	ดูแลพาเด็ก ไปพบ ทันตแพทย์ ทุก 6 เดือน / เมื่อเด็กฟันผุ	พูดคุยกับเด็ก ให้ได้เรียนรู้ การดูแล ตนเองได้ บางอย่าง	ตอบคำถาม หรือข้อสงสัย ของเด็ก
1	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	*			
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	/			
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	/			
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3	/			
2	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	*	*		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	/	*/		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	/	*/		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3	/	*/		
3	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	*	*	*	*
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1	/	/	/	/
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2	/	/	/	/
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3	/	/	/	/
4	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1		*		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1		*/		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2		*/		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3		*/		
5	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1		*		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1		*/		
	หลังเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2		*/		

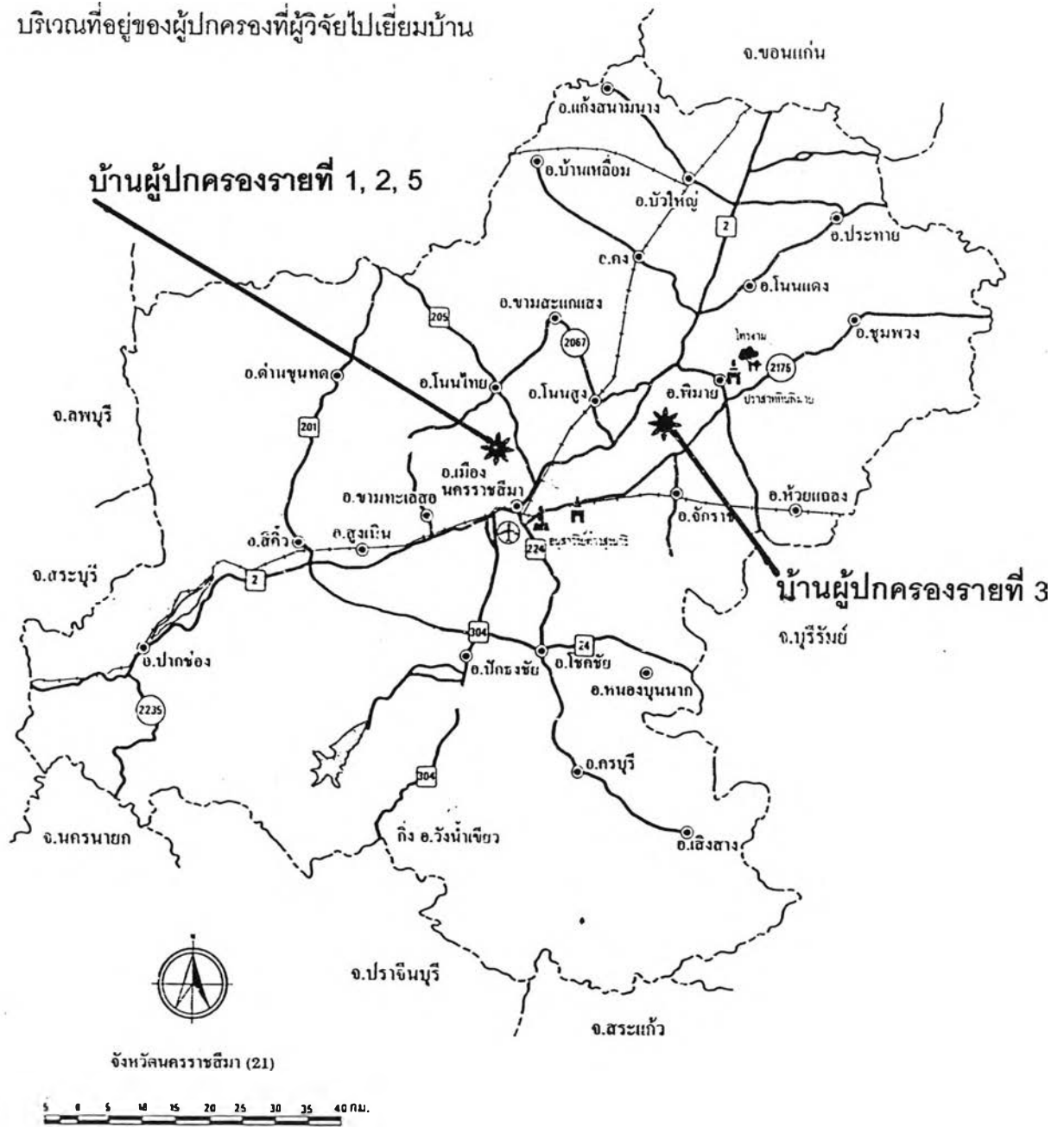
/ ปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์

*/ พลาดและวางแผนจะไป

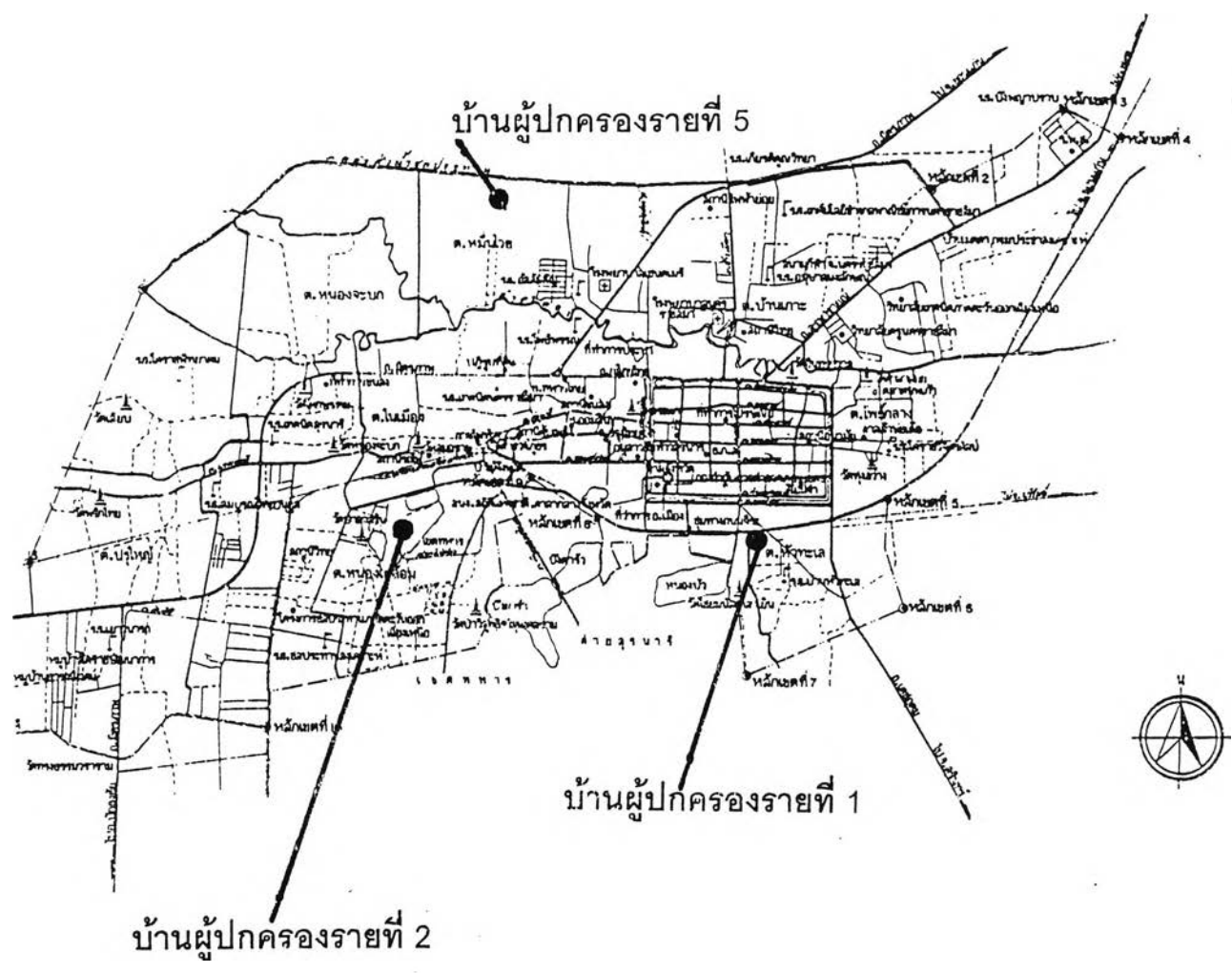
* ปฏิบัติยังไม่ถูกต้องตามหลักการแพทย์

แผนที่ 1 จังหวัดนครราชสีมา

✱ บริเวณที่อยู่ของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้าน

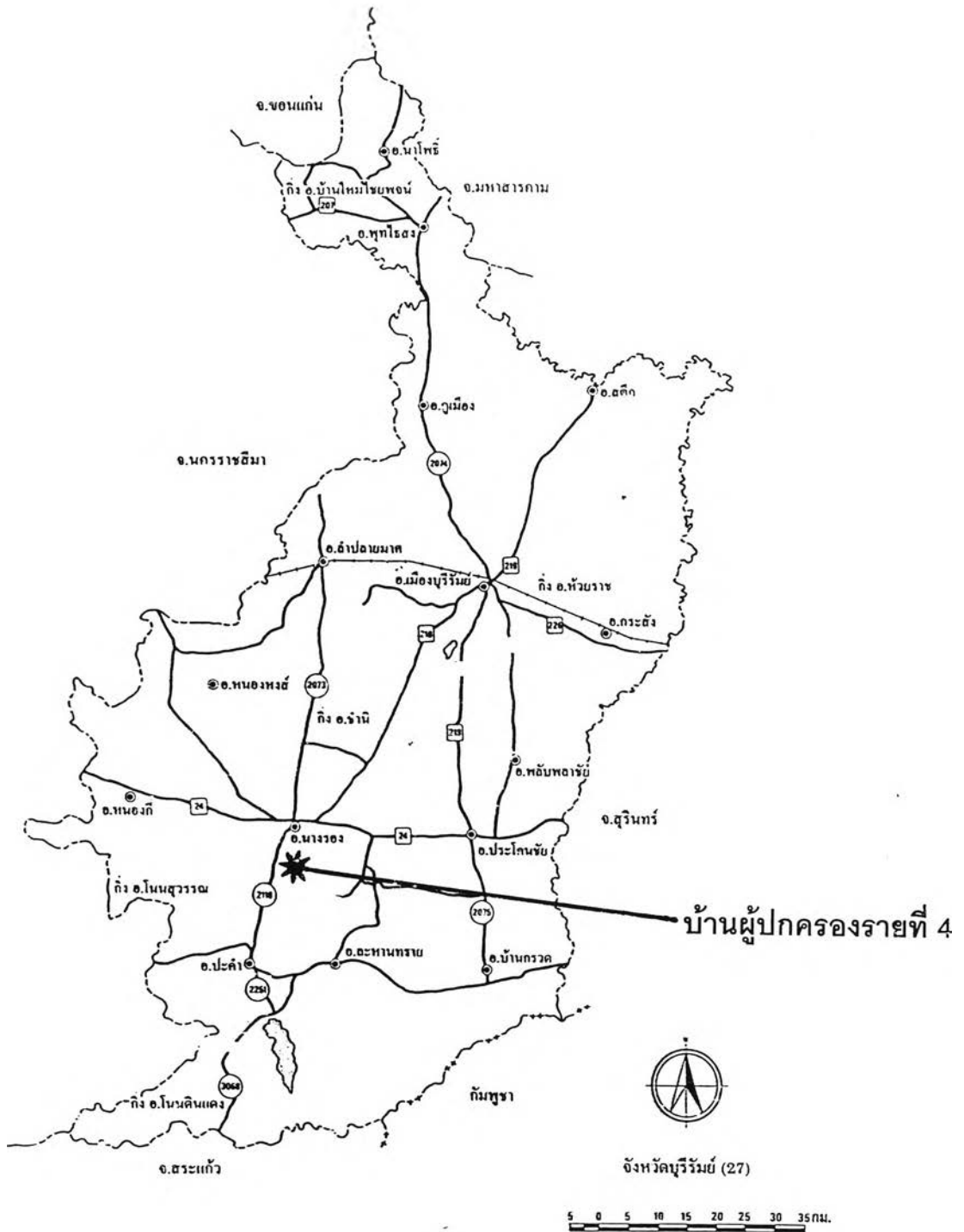

แผนที่ 2 อำเภอเมืองนครราชสีมา

● บริเวณที่อยู่ของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้าน

แผนที่ 3 จังหวัดบุรีรัมย์

* บริเวณที่อยู่ของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้าน

ตอนที่ 2 โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง

โปรแกรมการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่างประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กลุ่มเป้าหมาย วิธีดำเนินการ สื่อประกอบการใช้โปรแกรม การประเมินผล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. หลักการ

1.1 การให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียเป็นการดำเนินการให้การศึกษาผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ในด้านความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปกครองสามารถอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียได้อย่างมีคุณภาพ เนื่องจากผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เป็นผู้ที่รับผิดชอบดูแลเด็กโดยตรง เป็นผู้รับภาระทั้งหมดเพราะเด็กปฐมวัยยังไม่มีความสามารถที่จะดูแลตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองได้ทั้งหมด ด้วยเหตุนี้บุคคลที่เด็กจำเป็นต้องพึ่งพาเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้นคือ ผู้ปกครองที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ฉะนั้นผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับโรคที่เด็กเป็นอยู่ รวมทั้งความรู้และการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การนำความรู้ไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียมีความจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างจากเด็กทั่วไปในบางเรื่อง และยังช่วยให้ผู้ปกครองสามารถพึ่งตนเองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียได้อย่างถูกต้องตามหลักการแพทย์ด้วย

1.2 วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างเป็นการสอนที่นำกรณีตัวอย่างซึ่งเป็นเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นจริง หรือเรื่องที่แต่งขึ้นบนพื้นฐานของเหตุการณ์จริงให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติพัฒนาทักษะ เจตคติ พฤติกรรม และความสามารถในการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่เป็นจริง นอกจากนี้ยังสามารถวินิจฉัย วางแผน และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาก็ได้สถานการณ์ที่เป็นจริงได้ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ได้สัมผัสกับข้อมูลที่เป็นจริงเหมือนกับอยู่ในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต มีโอกาสประยุกต์ในการปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรง ช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเห็นประโยชน์จากสิ่งที่ศึกษาอยู่ และประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต การใช้กรณีตัวอย่างในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย จึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้ปกครองบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และมีการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียอย่างถูกต้องตามหลักการแพทย์

3. เนื้อหา

เนื้อหาประกอบด้วย

3.1 ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย ได้แก่

- 1) ความหมาย
- 2) อุบัติการ
- 3) อาการและชนิด
- 4) การรักษา
- 5) การป้องกัน

3.2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย ได้แก่

- 1) การอบรมเลี้ยงดูด้านร่างกาย
- 2) การอบรมเลี้ยงดูด้านอารมณ์
- 3) การอบรมเลี้ยงดูด้านสังคม
- 4) การอบรมเลี้ยงดูด้านสติปัญญา

4. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมักมีระดับการศึกษาต่ำ ที่มารับบริการที่คลินิกโรคเลือด โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา และยีนดีหรือสมัครใจเข้าร่วมในโปรแกรม

5. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียเต็มรูปแบบของโปรแกรมนี้ใช้วิธีการนี้ตัวอย่าง 3 ครั้ง และติดตามผลเพื่อเยี่ยม 1 ครั้ง รวม 4 ครั้ง ซึ่งจำนวนครั้ง

และช่วงเวลาในแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับบริการที่คลินิกโรคเลือดแห่งนี้และการนัดมาตรวจอาการของแพทย์เจ้าของไข้ด้วย นอกจากนี้ยังขึ้นกับความร่วมมือและความยินดีของผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอนุญาตให้ไปเยี่ยมบ้าน ตลอดจนความพร้อมของอัตรากำลังและความสะดวกของบุคลากรในการใช้โปรแกรมด้วย

การดำเนินการให้การศึกษาผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่างของโปรแกรมนี้ สามารถเลือกทำได้ 4 วิธี ตามความพร้อมดังกล่าวข้างต้น ผู้ใช้โปรแกรมสามารถพิจารณาเลือกได้ดังนี้ คือ

ทางเลือกที่ 1 ทำกิจกรรมครั้งที่ 1 เรื่อง “แม่ของก้อง” ที่โรงพยาบาล 1 ครั้ง

ทางเลือกที่ 2 ทำกิจกรรมครั้งที่ 1 และ 2 เรื่อง “แม่ของก้อง” และ “บุญมาและสายใจ” ที่โรงพยาบาล (ครั้งที่ 1) ที่โรงพยาบาลและ / หรือที่บ้าน (ครั้งที่ 2)

ทางเลือกที่ 3 ทำกิจกรรมครั้งที่ 1, 2 และ 3 เรื่อง “แม่ของก้อง” “บุญมาและสายใจ” และ “น้องขวัญ-น้องเพชร และคุณแม่” ที่โรงพยาบาล (ครั้งที่ 1) ที่โรงพยาบาลและ / หรือที่บ้าน (ครั้งที่ 2 และ 3)

ทางเลือกที่ 4 ทำกิจกรรมครั้งที่ 1, 2, 3 และ 4 เรื่อง “แม่ของก้อง” “บุญมาและสายใจ” “น้องขวัญ - น้องเพชร และคุณแม่” และสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการปฏิบัติอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พูดคุยซักถาม จัดกิจกรรมที่โรงพยาบาล (ครั้งที่ 1) ที่โรงพยาบาลและ / หรือที่บ้าน (ครั้งที่ 2, 3, และ 4)

ทางเลือกที่ 1 สำหรับโรงพยาบาลที่มีความจำกัดในการจัดบุคลากรออกเยี่ยมบ้านและผู้ปกครองที่พาลูกมารับการรักษาอยู่ห่างไกลและมาไม่สม่ำเสมอ ให้ใช้โปรแกรมโดยการพึ่งเทพกรณีตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองได้ใช้ทักษะการฟังแทนการอ่าน พร้อมกันนี้ยังมีหนังสือภาพประกอบให้ดูไปพร้อมๆ กับการฟังเทป เพื่อให้ผู้ปกครองได้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น แต่จะไม่มีการอภิปรายตามขั้นตอนของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างโดยทั่วไป เนื่องจากผู้ปกครองมีเวลาจำกัดเพราะต้องรีบเดินทางกลับบ้านซึ่งมีระยะทางไกลจากโรงพยาบาลมาก และเป็นการใช้โปรแกรมครั้งเดียวจบ เพราะผู้ปกครองมาไม่สม่ำเสมอ ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้

หากผู้ปกครองคนใดที่สามารถอยู่ที่โรงพยาบาลได้นาน ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครองผู้นั้นอาศัยอยู่ตัวอำเภอเมืองของจังหวัดที่โรงพยาบาลตั้งอยู่ ก็อาจจัดให้มีการอภิปรายระหว่างผู้ปกครองและผู้ที่ใช้โปรแกรมได้เท่าที่โอกาสจะอำนวย อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้โปรแกรมจะต้องนึกถึงความจำกัดในเรื่องลูกและหน้าที่การงานของผู้ปกครองซึ่งอาจไม่เต็มใจใช้เวลาในการอภิปรายแม้จะอาศัยอยู่ไม่ไกลก็ตาม

ทางเลือกที่ 2 สำหรับโรงพยาบาลที่มีความจำกัดในการจัดบุคลากรออกเยี่ยมบ้านและผู้ปกครองที่พาลูกมารับการรักษายู่งไกลและมาสม่ำเสมอ ให้ใช้โปรแกรมในทำนองเดียวกับทางเลือกที่ 1 แต่สามารถจัดกิจกรรมเช่นนี้ได้ 2 ครั้ง โดยเรื่องที่เรียนในกิจกรรมครั้งที่ 1 จะเป็นเรื่องเดียวกับที่ใช้ในทางเลือกที่ 1 คือมุ่งเพื่อให้ได้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ส่วนเรื่องที่เรียนในกิจกรรมครั้งที่ 2 จะเป็นเรื่องใหม่ที่มีเนื้อหาหลักซึ่งซึ้นกว่าเดิม เพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้ที่เป็นประโยชน์มากขึ้นและแน่นยำขึ้น อย่างไรก็ตาม จะไม่มีการอภิปรายในทางเลือกนี้เช่นเดียวกันเพราะผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องรีบเดินทางกลับบ้าน

นอกจากนี้ ในกรณีที่โรงพยาบาลสามารถจัดบุคลากรออกเยี่ยมบ้านได้และผู้ปกครองไม่สะดวกที่จะมาโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ ก็อาจใช้โปรแกรมนี้ได้เช่นเดียวกันโดยให้จัดกิจกรรมครั้งที่ 1 ที่โรงพยาบาล และจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ที่บ้านแทนที่จะเป็นการจัดกิจกรรมที่โรงพยาบาลทั้งสองครั้ง ซึ่งจะช่วยให้สามารถมีการอภิปรายระหว่างผู้ปกครองและผู้ให้โปรแกรมตามขั้นตอนของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างได้ นอกเหนือไปจากการซักถามตามปกติด้วย ทั้งนี้ ผู้ให้โปรแกรมสามารถยืดหยุ่นการใช้โปรแกรมได้ตามสภาพและความจำกัดที่เป็นอยู่จริงของ หน่วยงานและชุมชนของตน

ทางเลือกที่ 3 สำหรับโรงพยาบาลที่สามารถจัดบุคลากรออกเยี่ยมบ้านได้ 1-2 ครั้ง และต้องการใช้โปรแกรมเพื่อให้ความศึกษาแก่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องถึง 3 ครั้ง ให้ใช้โปรแกรมทำนองเดียวกับทางเลือกที่ 2 โดยเพิ่มการให้บุคลากรออกเยี่ยมบ้านอีก 1 ครั้ง เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมครั้งที่ 3 และในทำนองเดียวกัน ในการเยี่ยมบ้านย่อมสามารถมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ปกครองกับผู้ให้โปรแกรมตามขั้นตอนของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างได้ นอกเหนือไปจากการซักถามตามปกติ และรวมไปถึงการทำกิจกรรมที่โรงพยาบาลครั้งแรกของผู้ปกครองรายที่มีเวลาเพียงพอและสนใจจะร่วมอภิปรายด้วย

ทางเลือกที่ 4 สำหรับโรงพยาบาลที่สามารถจัดบุคลากรออกเยี่ยมบ้านได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องการและสามารถใช้โปรแกรมเพื่อให้ความศึกษาแก่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องมากกว่า 3 ครั้ง ให้ใช้โปรแกรมในทำนองเดียวกับทางเลือกที่ 3 โดยเพิ่มการเยี่ยมบ้านหรือการจัดกิจกรรม ที่โรงพยาบาลให้มีจำนวนมากขึ้นกว่าทางเลือก 3 ทางเลือกแรก เพื่อติดตามการปฏิบัติของ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียว่ามีความสม่ำเสมอหรือไม่ และช่วยให้การปฏิบัติของผู้ปกครองมีความถาวรมากขึ้นเพราะได้รับการกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเป็นเวลานานพอสมควร ทางเลือกนี้สามารถมีการอภิปรายตามขั้นตอนของวิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างได้เช่นเดียวกับทางเลือก 3 ข้างต้นทั้งสาม ทั้งนี้โดยอาจนำสื่อที่เคยใช้ใน 3 ครั้งแรกกลับมาใช้อีกเพื่อกระตุ้นความคิดของผู้ปกครองก็ได้ หากผู้ให้โปรแกรมเห็นสมควร

การจัดกิจกรรมของทางเลือกที่ 4 นี้ จะเริ่มครั้งแรกที่โรงพยาบาล จากนั้นผู้ใช้โปรแกรม สามารถยืดหยุ่นการจัดกิจกรรมครั้งต่อไปให้เป็นที่โรงพยาบาลหรือที่บ้านก็ได้ แล้วแต่ผู้ปกครองและผู้ใช้โปรแกรมจะสะดวกและตกลงร่วมกัน

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการให้การศึกษาผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียโดยใช้วิธีการนี้ตัวอย่างในแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะในทางเลือกใด มีขั้นตอนย่อยๆ ดังในแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 4 ขั้นตอนย่อยการดำเนินการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียแบบเต็มรูป

ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
(ที่โรงพยาบาล)	(ที่โรงพยาบาล หรือที่บ้าน)	(ที่โรงพยาบาล หรือที่บ้าน)	(ที่โรงพยาบาล หรือที่บ้าน)
- ทักทาย สร้างบรรยากาศและสัมพันธ์ภาพ	- ทักทาย สร้างบรรยากาศและสัมพันธ์ภาพ	- ทักทาย สร้างบรรยากาศและสัมพันธ์ภาพ	- ทักทาย สร้างบรรยากาศและสัมพันธ์ภาพ
- ให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย	- ให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย	- ประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย	- ประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย
- ประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย	- ประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย	- ให้ผู้ปกครองได้ฟังเทปกรณีตัวอย่างน้องขวัญน้องเพชรและคุณแม่	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม
- ให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างแม่ของกิ่งพร้อมเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่อง แม่ของกิ่งดูไปขณะฟังเทปด้วย	- ให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างบุญมาและสายใจพร้อมเปิดอ่านหนังสือภาพประกอบเรื่องบุญมาและสายใจไปขณะฟังเทปด้วย	- ให้ผู้ปกครองได้ฟังเทปกรณีตัวอย่างน้องขวัญน้องเพชรและคุณแม่	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม
- ให้ผู้ปกครองทำแบบทดสอบชุดเดิมภายหลังฟังเทปและดูหนังสือภาพเสร็จแล้ว	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม	- ให้ผู้ปกครองได้ฟังเทปกรณีตัวอย่างน้องขวัญน้องเพชรและคุณแม่	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม
- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม	- ให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างแม่ของกิ่งพร้อมเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่องแม่ของกิ่งดูไปขณะฟังเทปด้วย	- ให้ผู้ปกครองได้ฟังเทปกรณีตัวอย่างน้องขวัญน้องเพชรและคุณแม่	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม
- แจกแผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียให้ผู้ปกครองนำกลับไปศึกษาต่อที่บ้าน	- ให้ผู้ปกครองฟังเทปกรณีตัวอย่างแม่ของกิ่งพร้อมเปิดหนังสือภาพประกอบเรื่องแม่ของกิ่งดูไปขณะฟังเทปด้วย	- ให้ผู้ปกครองได้ฟังเทปกรณีตัวอย่างน้องขวัญน้องเพชรและคุณแม่	- กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ / หรือซักถาม

นอกจากการให้การศึกษาผู้ปกครองแล้ว ผู้ใช้โปรแกรมควรคำนึงถึงเด็กป่วยที่มากับผู้ปกครองด้วย เนื่องจากเด็กป่วยเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองตลอดเวลา ฉะนั้นในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง จึงต้องมีการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์สำหรับให้เด็กทำกิจกรรมที่เหมาะสมด้วย เพื่อช่วยลดภาระในการดูแลเด็กของผู้ปกครอง ช่วยให้ผู้ปกครองมีสมาธิในการทำกิจกรรมมากขึ้นเนื่องจากไม่ต้องคอยพะวงกับเด็ก ส่วนพื้นที่ที่ใช้สำหรับจัดกิจกรรมให้เด็กนั้น ควรอยู่ในบริเวณเดียวกันกับที่ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม

6. สื่อประกอบการใช้โปรแกรม

สื่อประกอบการใช้โปรแกรมนี้ ประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้ คือ

6.1 คู่มือการใช้โปรแกรมฯ เป็นหนังสือที่ชี้แจงการใช้โปรแกรมฯ อย่างละเอียด เพื่อช่วยให้ผู้ใช้โปรแกรมฯ สามารถใช้โปรแกรมฯ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.2 เทปบันทึกกรณีตัวอย่าง มี 3 เรื่อง ซึ่งควรใช้ตามลำดับ ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เรื่อง “แม่ของก้อง” ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างแบบเพื่อนบนพื้นฐานของสถานการณ์จริง ความยาวของเรื่องประมาณ 10 นาที เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมีย

2) ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย เรื่อง “บุญมาและสายใจ” ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างแบบเพื่อนบนพื้นฐานของสถานการณ์จริง ความยาวของเรื่องประมาณ 17 นาที เป็นการเน้นย้ำความรู้เดิมและเพิ่มสาระที่เป็นรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น

3) ความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียที่บันทึกเสียงจากการแสดงสดของเด็กที่เป็นโรคธาลัสซีเมียซึ่งแสดงในงานพบปะสังสรรค์ของสมาชิกชมรมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทยครั้งที่ 11 ชื่อเรื่อง น้องขวัญ-น้องเพชร และคุณแม่ ความยาวของเรื่องประมาณ 15 นาที เป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ปกครองเกิดความหวังและมีความกระตือรือร้นในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียยิ่งขึ้น (ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตคัดลอกเทปจากทางชมรมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียแห่งประเทศไทยเรียบร้อยแล้ว)

6.3 แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง ความรู้และการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย 4 ครั้ง ครั้งละ 1 แผน จำนวน 4 แผน

6.4 หนังสือภาพประกอบกรณีตัวอย่าง 2 เรื่อง ได้แก่

- 1) เรื่อง “แม่ของก้อง”
- 2) เรื่อง “บุญมาและสายใจ”

6.5 แผ่นพับสรุปความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย

6.6 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่

- 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย
- 2) แบบประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย

7. การประเมินผล

ประเมินจากการเพิ่มขึ้นของคะแนนจากแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคธาลัสซีเมียและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย และการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมียของผู้ปกครองไปในทางที่ถูกต้องตามหลักการแพทย์ ซึ่งวัดจากแบบประเมินการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นโรคธาลัสซีเมีย